

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De civitate dei

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber XX]

[urn:nbn:de:bsz:31-313420](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313420)

mus cū omni pietate et caritate. Et p̄p̄ba hie re-
mias cū p̄lo veteri dei v̄tūā p̄nūciaret capti-
uitatē: et d̄nitus imparet: vt obedienter in ba-
byloniā irent: deo suo etiā ista patiētia seruiē-
tes: monuit et ip̄e vt oraret p̄ illa dicēs: q̄ in pa-
ce ei⁹ ē pax n̄ra. Et it̄q̄ interim t̄p̄alis pax que
bonis malisq̄ cōis est. La. XXVII.

f. 29.

Ar̄ aut̄ n̄ra p̄p̄ria: et hic ē cū deo p̄ fidei
p̄ et eternū erit cū illo p̄ specie. S̄z h̄ siue
illa cōis: siue n̄ra p̄p̄ria talis ē pax: vt so-
laciū miserie sit poti⁹ q̄ beatitudinis gaudiū.
Ipsa q̄ n̄ra iusticia q̄uis vera sit p̄pter verito-
ni finē ad quē refertur: t̄n̄ tanta ē in hac vita vt
potius pctōz remissioē constet: q̄ p̄fectioē vir-
tutū. Testis est oratio toti⁹ ciuitatis dei: q̄ per
egritatē in terris. Per om̄ia quippe mēbra sua
clamat ad deū. Dimitte nobis debita n̄ra: sic et
nos dimittim⁹ debitoribus n̄ris. Nec p̄ eis est
efficax hec oratio: quozū fides sine opib⁹ mor-
tua est: sed p̄ eis quozū fides p̄ dilectionē opaf̄

ab. 6.

ico. 2.

iap. 9.

Quia em̄ deo quidē subdita: in hac t̄n̄ conditi-
one mortali: et corpe corruptibili: q̄ aggrauat
aiam: nō p̄fecte virtijs ratio impar: ideo neces-
saria ē iustis talis oratio. Nā p̄fecto q̄q̄ impe-
tur: nequa q̄ sine p̄sictu virtijs impar. Et vtiq̄
aliquid subrepat in hoc loco infirmitatis etiam
b̄n̄ cōsfigenti: siue hostib⁹ talib⁹ victis subditis:
q̄ d̄nanti: vnde si nō facili opatione: certe labi-
li locutione aut volatili cogitatione peccetur.
Et ideo q̄ diu virtijs impar: plena pax nō ē: q̄
illa que resistit piculoso debellat p̄clio: et il-
la que victa sunt nō dū securo triūphant ocio:
sed adhuc sollicito p̄munt impio. In his q̄ tem-
ptationibus: de quibus omnibus in diuinis elo-

Job. 7.

iat. 6.

co. 4.

pe. 5.

quibus breuiter dictū est. Nūquid nō temptatio
est vita humana sup̄ terrā: q̄s ita viuere se pre-
sumat vt dicēdo deo. Dimitte nobis debita no-
stra: nō necesse habeat nisi homo elatus. Nec
vero magn⁹ sed inflatus ac tumidus: cui p̄iu-
sticia resistit qui gr̄am largit̄ humilibus. Pro-
pter quod scriptum ē: Deus sup̄bis resistit: hu-
milibus aut̄ dat gr̄am. Hic itaq̄ in vno quozū
fidelis iusticia est: vt obedienter de⁹ homini: ani-
mus corpi: ratio aut̄ virtijs etiā repugnātib⁹ im-
peret vel subigēdo: vel resistēdo: atq̄ vt ab ip̄o
deo petat: et meritoz gr̄a et venia delictoz: ac
de acceptis bonis gr̄arū actio p̄soluat. In illa
x̄o pace finali q̄ referēda: et cui⁹ adipiscēde cā-
habēda ē ista iusticia: q̄m̄ sanata immortalitate
atq̄ incorruptione natura vitia nō habebit: nec
vnicuiq̄ n̄m ab alio: vel a seip̄o q̄c̄q̄ repugna-
bit: nō op⁹ erit vt ratio virtijs que nulla erūt im-
peret: s̄ impabit de⁹ hoī: anim⁹ corpi: tantaq̄
obediēdi ibi erit suauitas et facilitas: q̄ta viuē-

di regnādiq̄ felicitas. Et hoc illic in oībus ho-
bus atq̄ in singulis etnū erit: eternūq̄ eē ceri-
tum erit: et ideo pax beatitudinis hui⁹: vel bea-
tudo pacis hui⁹ sūmū bonū erit. La. XXVIII.

Orū aut̄ qui nō p̄tinet ad istā ciuitatē
e dei: erit et ecōtrario miseria sempiterna
q̄ etiā secūda mors d̄r: q̄ nec aia ibi vi-
uere dicēda ē: que a vita dei alienata erit: nec
corp⁹ q̄d eternis dolorib⁹ subiacebit. Ac per h̄
ideo durior ista secūda mors erit: q̄ finiri mor-
te nō poterit. S̄z q̄m̄ sicut miseria beatitudini
et mors vite: ita bellū paci videt̄ eē cōtrarium:
merito querit̄ sicut pax in bonozū finibus p̄de-
cata ē atq̄ laudata: q̄d vel quale bellū in fini-
bus malozū ecōtrario possit intelligi. Uex q̄ h̄
q̄rit: attendat q̄d in bello noxiū p̄nciosūq̄ sit:
et videbit nihil aliud eē inf̄ se q̄ rex aduersita-
tem atq̄ cōsictū. Q̄d igit̄ bellū graui⁹ et ama-
rius cogitari p̄t: q̄ vbi voluntas sic aduersa
ē passioni: et passio volūtati: vt nulli⁹ earū victo-
ria tales inimicitie finiant̄: et vbi sic p̄sigit cum
ipsa natura corpi vis doloris: vt neutri⁹ alte-
ri cedat h̄ic em̄ q̄ cōtingit iste p̄sict⁹: aut do-
lor vincit: et sensū mors adimit: aut natura vin-
cit: et dolorem sanitas tollit. Ibi aut̄ et dolor p̄-
manet vt affligat: et natura perdurat vt senti-
at: quia vtrūq̄ ideo non deficit ne pena defici-
at. At hos aut̄ fines bonozū et malozū: illos
expetendos: istos cauendos: quoniā p̄ iudici-
um transibunt ad illos boni: ad istos mali: de
hoc iudicio q̄tū deus d̄nauerit in p̄siti volu-
mine disputabo.

Explicitus est liber decimus nonus.

Incipiūt capitula libri vicesimi.

- i. Quis omni tempe deus iudicet i hoc
tamē libro de nouissimo eius iudicio
sit proprie disputandum.
- ii. De varietate rerū humanaz cui nō p̄t
dici deesse iudiciū dei: quis nequeat
inuestigari.
- iii. Quid in libro ecclesiastē salomō de his
que in hac vita et bonis et malis sunt
cōmunia disputauit.
- iiii. Quid differendū de nouissimo iudicio
dei: noui p̄mū testamenti: ac deinde
veteris testimonia platurus sit.
- v. Quibus sentētijs d̄ni saluatoris diuinū
iudiciū futurum in fine sc̄li declaref:
- vi. Que sit prima resurrectio: q̄ secunda
- vii. De duab⁹ resurrectōib⁹ et d̄ mille ānis q̄d
i apocalypsi Joānis sc̄ptū sit: et q̄d de
eis rationabiliter sentiat̄ur.

Liber

- viiij De allegatiōe ⁊ solutiōe diaboli
ix Quid sit regnū scōꝝ cū xpo p mille an-
nos: ⁊ in q̄ discernat a regno eterno
x Quid respondendū sit eis qui putāt re-
surrectionē ad sola corpa non etiam
ad animas pertinere.
xi De gog ⁊ magog: quos ad psequendaz
ecclesiam dei solutus prope finem se-
culi diabolus incitabit.
xii An ad vltimū suppliciu p̄tineat impioꝝ
quod descendisse ignis de celo ⁊ eos
deꝝ comedisse memoratur.
xiii An ante t̄ps p̄secutiōis antixpi mille an-
ni annumerandi sint.
xiiii De dānatiōe diaboli cū suis ⁊ p̄capitu-
lationē d̄ resurrectione corpm omniū
mortuoz ⁊ d̄ iudicio vltie resbutōis.
xv Qui sūt mortui q̄s ad iudiciū exhibuit
mare: vel q̄s mors ⁊ iseri reddiderit.
xvi De celo nouo ⁊ terra noua.
xvii De ecclesie glorificatione sine fine post
mortem
xviii Quid ap̄ls petr⁹ de nouissimo dei iudi-
cio p̄dicare docuerit mortuozum.
xix Quid ap̄ls paulus thessalonicēsb⁹ scri-
pserit: ⁊ d̄ manifestatiōe antixpi cui⁹
temp⁹ dies d̄ni subsequetur
xx Quid idē ap̄ls in p̄ma ad eosdē epla d̄
resurrectione mortuozum docuerit.
xxi Quid esaias p̄p̄ha de mortuozū resurre-
ctiōe ⁊ retributiōe iudicij sit locutus
xxii Qualis futura sit egressio sanctorū ⁊ ad
videndas penas malozum
xxiii Quid p̄p̄haerit daniel de p̄secutiōe
antixpi ⁊ d̄ iudicio dei regnoz scōꝝ.
xxiiii In psalmis dauidicis q̄ d̄ sine sc̄li bui⁹: ⁊
q̄ d̄ nouissimo dei iudicio p̄p̄bantur.
xxv De p̄p̄heria malachie q̄ dei iudiciū vlti-
mū declarat: ⁊ q̄ d̄ p̄ purificatiōis
penas faciendā mundatio
xxvi De sacrificijs que sancti offerent deo sic
placitura: quō in dieb⁹ p̄stinis ⁊ ānis
p̄rioribus placuerunt.
xxvii De separatiōe bonoz ⁊ maloz: p̄ quā no-
uissimi iudicij discretio declaratur.
xxviii De lege moysi spiritaliter intelligenda
ne in damnabilia murmura carnalis
sensus incurrat.
xxix De aduentu helie ante iudiciū cui⁹ p̄di-
catione sc̄pturaz secreta referāte iu-
dei conuertentur ad xpm.
xxx Q̄ in libris veteri testam̄ti cū de⁹ legis
iudicatur⁹: n̄ euident xpi p̄sona mon-
stret: s̄ ex q̄busdaz testiōijs vbi d̄ns

deus loquitur non dubie appareat q̄
ipse sit christus.

Incipit liber vicesimus. Lxx.

Die vltimi iudi-
cij dei qd̄ ipse do-
nauerit locuti:
eūq̄ asserturi ad-
uersus impios ⁊ i-
credulos: tanq̄ in
edificij fundamē-
to pus ponere te-
stimonia vna de
rū simi s̄

bemus. Quibus qui noluit credere: hūanis
rationibus falsis atq̄ fallacibus contraveni-
re conantur ad hoc vt aut aliud significare co-
tendant quod adhibetur testimonium de li-
teris sacris: aut omnino diuinitus esse dictum
negent. Nam nullum existimo esse mortaliū
qui cum ea sicut dicta sunt intellexerit: ⁊ a si-
mo ac vero deo per animas sanctas dicta esse
crediderit: non eis cedat atq̄ consentiat: siue
id etiam ore fateatur: siue aliquo vitiō fateri
erubescat aut metuat: vel etiam paruicaria
millima insanie: id quod falsum esse nouit aut
credit: etiam contentiosissime defendere mo-
liatur. Quod ergo in confessione ac p̄fessio-
ne tenet omnis ecclesia dei veri: ch̄stum de ce-
lo esse venturum ad viuos ac mortuos iudica-
dos: hunc diuini iudicij vltimum diem dicim⁹
id est nouissimum tempus. Nam per quoz
est hoc iudicium tendatur incertum est: s̄ scri-
pturarum more sanctarum diem poni solere
pro tempore: nemo qui illas litteras quamli-
bet negligenter legerit nescit. Ideo autē cū
diem iudicij dei dicimus ad iudicium vltimū vel
nouissimum: quia ⁊ nunc iudicat: et ab huma-
ni generis initio iudicauit: dimittens de para-
diso et a ligno vite separans primos homines
peccati magni perpetratores: immo etiā quā-
do angelis peccantibus non pepercit: quoz
princeps homines a seipso subuersos in vido-
do subuertit: proculdubio iudicauit. Nec sine
illius alto iustoz iudicio: et in hoc aereo celo
et in terris et demonum ⁊ hominum miseri-
ma vita est erroribus erumnisq̄ plenissima.
Terum et si nemo peccasset non sine bono re-
ctoꝝ iudicio deus vniuersam rationalem cre-
aturam perseuerantissime sibi domino suo co-
herente in eterna beatitudine retineret. In-
dicat etiam non solū vniuersaliter de genere
demonū atq̄ hoim vt miseri sint: p̄p̄t p̄mōꝝ
meritum pctōꝝ: s̄ etiam de singuloꝝ operibus

pprijs q̄ gerūt arbitrio volūtatis. Nā r̄ demo-
nes ne torqueant p̄cant: nec vtiq̄ iniuste vel
parciē eis: vel p̄ sua quicq̄ improbitate torquen-
tur. Et hoies plerūq̄ apte: plerūq̄ occulte lu-
unt p̄ suis factis diuinit̄ penas siue in hac vi-
ta: siue post mortē: q̄uis null̄ hoim̄ agat recte
nisi dīno adiuuet̄ auxilio. Null̄ demonuz aut
hoim̄ agat iique nisi dīno eodēq̄ iustissimo dī
iudicio p̄mittat̄. Sic ei ait apl̄s: non ē iniquitas
apud deū. Et sic ip̄e alibi dicit̄. Inscrutabilia sūt
iudicia dei: et inuestigabiles vie eī. Nō igit̄ in h̄
libro de illis p̄mis: nec de istis medijs dei iudi-
cis: s̄ de ip̄o nouissimo iudicio q̄rūt̄ ip̄e tribue-
rit disputabo: q̄n̄ xp̄s de celo vētur̄ ē viuos iu-
dicatur̄ et mortuos. Iste q̄ppe dies iudicij pro-
prie vocat̄: eo q̄ null̄ ibi erit impite querere lo-
cus: cur iniust̄ ille sit felix: et cur iust̄ ille infelix.
Sim̄ nāq̄ tūc nō nisi bonoz vera et plenissima
felicitas: et oim̄ nō nisi maloz digna et sūma in-
felicitas apparebit̄. **La. II.**

Tūc aut̄ et mala equo aīo ferrediscim̄
n̄ q̄ patiunt̄ et boni: et bona nō magnipen-
dere q̄ adipiscunt̄ et mali. Ac p̄ h̄c etiā in
his reb̄ in quib̄ nō apparet dīna iusticia: salū-
tatis ē dīna doctrina. Resc̄im̄ ei q̄ iudicio dei
bon̄ ille sit paup̄: malus ille sit diues: iste gau-
deat quē p̄ suis pditis morib̄ cruciari debuisse
meroz̄ arbitramur: tristef̄ ille quē vita lau-
dabilis gaudere debuisse psuadet. Crear̄ de iu-
ditio nō solū inultus: verū etiā dānat̄ innocēs
aut iniquitate iudicis pressus: aut falsis obuit̄
testimonijs. Ecōtrario scelest̄ aduersarī eī
nō solū impunit̄: verū etiā vindicat̄ in sulcet̄
impī optime valeat: pius lāguoze tabescat: a-
trocit̄ suauissimi iuuenes: et q̄ nec x̄bo quē-
q̄ ledere potuerūt: diuersa moroz̄ atrocita-
te affligant̄. Infantes vtilis reb̄ hūanis ima-
tura morte rapiant̄: et q̄ vident̄ nec nasci debu-
isse: diutissime insup̄ viuāt: plenus criminibus
sublimef̄ honorib̄: et hominē sine querela te-
nebre ignobilitatis abscondant: et cetera h̄mōf̄
q̄ q̄ colligit̄: q̄s enūerat̄. Que si haberēt̄ i ip̄a
velut absurditate p̄stantiā: vt in hac vita i qua
hō. sic sacer psalm̄ eloquit̄ vanitati similis fa-
ctus ē: et dies eī velut vmbra p̄tereūt: nō nisi
mali adipiscerent̄ trāsitoria bōa ista atq̄ terre-
na: nec nisi boni talia paterent̄ mala posset h̄
referri ad iudiciū iustū dei: vel etiā benignum
vt qui non erant affecuturi bona eterna que
faciūt beatos: his tempalibus vel deciperent̄
p̄ malicia sua vel pro dei misericordia consola-
rent̄ bonis: et qui nō erant passuri eterna tor-
menta: tempalibus vel pro suis quibuscumq̄
vel q̄tuliscūq̄ peccatis affligerent̄: vel p̄pter
implendas virtutes exercerent̄ malis. Hunc

vero qm̄ nō solum in malo sunt boni: et in bono
mali qd̄ videt̄ iniustū: verū etiā plerūq̄ et ma-
lis mala eueniūt: et bonis bona pueniūt: magis
inscrutabilia sunt iudicia dei et inuestigabiles
vie illius. Quāuis q̄nesciam̄ quo iudicio de
ista vel faciat vel fieri sinat: apud quē summa
virtus ē et summa sapientia: summaq̄ iusticia:
nulla infirmitas: nulla remeritas: nulla iniqui-
tas: salubriter tū discim̄ nō magnipendere seu
bona seu mala que videm̄ cē bonis malisq̄ cō-
munia: et illa bona q̄rere q̄ bonoz: atq̄ illa ma-
la maxime fugere que ppria sunt maloz. Et
x̄o ad illud dei iudiciū venerim̄ cui tps̄ iā p̄-
prie dicit̄ dies iudicij: et aliqui dies dñi nuncupa-
tur: nō solū quecūq̄ tūc iudicabunt̄ verū etiā
quecūq̄ ab initio iudicata: et quecūq̄ vsq̄ ad
illud tps̄ adhuc iudicanda sunt apparebūt esse
iustissima. Ubi h̄ quoq̄ manifestabit̄: q̄ iusto
iudicio dei fiat: vt nūc tam multa ac pene om-
nia iusta iudicia dei: sensus mentesq̄ mortalium
lateant: cum tū in hac re pioz̄ fidē nō lateat iu-
stum cē qd̄ latet. **La. III.**

Impe salomon sapienissim̄ rex isra-
el q̄ regnauit in hierusalē: librū q̄ vo-
catur ecclesiastes: et a iudeis q̄ habet̄
in sacrarū canone l̄fax: sic exorsus est. Vanitas
vanitatis: vanitatis dixit ecclesiastes: vanitas vani-
tatum: et om̄ia vanitas. Que homini abundā-
tia ex om̄i labore suo quo laborat sub sole: Et
cū ex hac sententia cōnecteret cetera: cōmē-
rans erūnas errozesq̄ vite huī: et euanescentes
interea temporū lapsus: vbi nihil solidum
nihil stabile retinet̄: in ea rerū vanitate sub so-
le: illud etiā deplorat quodamō q̄ cū sit abūdā-
tia sapiētie sup̄ insipiētiā: sicut ē abundātia lu-
cis sup̄ tenebras: sapiētisq̄ oculi sint in capite
ipsi: et stult̄ in tenebris ambulet: vn̄ tū incur-
sus incurrat oib̄ vtiq̄ in hac vita que sub sole
agit̄: significans videlicet ea mala que bonis
et malis videmus esse cōmunia. Dicit etiā illō
q̄ et boni patiant̄ mala tanq̄ mali sint: et mali
tanq̄ boni sint adipiscant̄ bona: ita loquens:
Est inq̄ vanitas que facta ē sup̄ terrā: q̄ sunt
iusti sup̄ quos venit quasi factū impiorū: et sūt
impij sup̄ q̄s venit sicut factū iustozū. Dixi qm̄
hoc q̄ ē vanitas. In hac vnitate cui q̄rūt̄ satis
visum ē: intimādū totū istū librū vir sapiētis-
simus deputauit: nō vtiq̄ ob aliud: nisi vt eam
vitā desiderem̄ q̄ vanitatē nō habet sub sole:
s̄ veritatē sub illo q̄ fecit hunc solē. In hac q̄
vanitate: nunq̄d nisi iusto dei rectoz̄ iudicio si-
milis eidem vanitati fact̄ vanesceret homo.
In diebus tamen vanitatis sue: interest plu-
rimam vtrum resistat an obtemperat verita-
ti: et vtrum sit expers vere pietatis an parti-

Rom. ff

Ecc. 1.

Ecc. 8.

Libet

ceps: nō ppter vite hui⁹ vel bona acq̄rēda: v^l
mala vitanda vanescēdo trāscēntia: s̄ p^r futu
rū iudiciū p qd̄ erūt r̄ bonis bona r̄ malis ma
la sine sine mansura. Deniq; iste sapiēs hunc
Eccō. 12: librū sic cluist vt diceret: Deū time r̄ mādata
eius custodi: h̄ ē oīs hō: q; oē hoc op⁹ de⁹ addu
cet in iudiciū in oī despecto: siue bonū siue ma
lū. Quid breui⁹: verius: salubrijs dici potuit.
Deū inq̄t time: r̄ mādata ei⁹ custodi: q; hoc ē
oīs hō. Quicūq; em̄ ē h̄: ē custos vtiq; māda
r̄ op⁹ dei: qm̄ q; h̄ nō ē: nihil ē. Nō em̄ ad veritatē
imaginē reformā: remanēs in similitudine vani
tatis. Quia oē h̄ opus: i. qd̄ ab hōie fit i hac vi
ta siue bonū siue malū deus adducet i iudiciū
In oī despecto: i. in oī etiā q; p̄tēribilis hic v^l:
r̄ iō nec videt: qm̄ de⁹ r̄ ipm̄ videt: nec euz des
picit: nec eū cū iudicat p̄terit. **La. III.**
Tūc itaq; vltimi iudicij dei testiona
b de sc̄ptur̄ sanctis q; ponere institui: p̄us
eligēda sūt de libris testamēti noui: po
stea de veteris. Quis em̄ vetera priora sint
r̄ p̄: noua tñ anteponēda sūt dignitate: qm̄ illa
vetera p̄conia sūt nouor̄. Noua igit̄ ponēda
sūt p̄us: q; vt firmi⁹ p̄bcm⁹ assumunt r̄ vetera
In veterib⁹ habent lex r̄ p̄phete i nouis euā
Roma. 3: geliū r̄ aplicē. Sit aut̄ apls. Per legē em̄ co
gnitio peccati. Hunc aut̄ sine lege iusticia dei
manifesta ē: testificata p̄ legē r̄ p̄phas: iusticia
aut̄ dei p̄ fidē iesu xp̄i in oēs q; credūt in eū: hec
aut̄ iusticia dei ad nouū p̄tinet testamētū: et
testimoniū h̄z a veterib⁹ libris: h̄ ē a lege r̄ p̄
phetis. Quis igit̄ ip̄a cā ponēda ē: r̄ postea te
stes introducendi. Hūc r̄ ip̄e iesus xp̄s ordines
Abat. 13: seruandū eē demonstrās. Scriba inq̄t erudit⁹ i
regno dei: similis ē viro p̄familias p̄ferenti
de thesauro suo noua r̄ vetera. Nō dixit vete
ra r̄ noua: qd̄ vtiq; dixisset: nisi maluisset meri
torū ordinē seruare q̄s tempor̄. **La. V.**
Rgo ip̄e saluator cū obiurgaret ciuita
tes in quib⁹ magnas vtutes fecerat ne
q; crediderāt r̄ eis alienigenas anteponeret.
Abat. 11 Tūc inq̄t dico vob: tyro r̄ sydoni remissi⁹
Abidem. erit in die iudicij q; vob: Et paulo post alteri ci
uitati. Amē inq̄t dico vob: q; r̄e sodomor̄ re
missi⁹ erit in die iudicij q; tibi. Hic euidentissime
Abat. 12 p̄dicat diē iudicij eē ventur̄. Et alio loco. Tu
Abidem. ri niniuite inq̄t surgēt i iudicio cū generatiōe
ista: r̄ p̄dēnabūt eā: q; per itentiā egerūt in p̄
dicatiōe iōne. Et ecce plusq; iona hic. Regina
austri surget in iudicio cū generatiōe ista r̄ cō
dēnabit eā: q; venit a finib⁹ r̄e audire sapiam
salomōis: r̄ ecce plusq; salomō h̄. Duas h̄ lo
co res discim⁹: r̄ v̄turū eē iudiciū: r̄ cū mortu
or̄ resurrectiōe venturū. De niniuitis em̄ r̄ e

gina austri qm̄ hec dicebat de mortuis sine du
bio loq̄bat: q̄s tñ i die iudicij resurrectur os eē
p̄dixit: nec iō dixit p̄dēnabūt q; r̄ ipi iudicabūt
s̄ q; ex ipor̄ cōpatiōe isti merito dānabuntur.
Rursus alio loco: cū de hoim bonor̄ r̄ malor̄
nūc p̄mixtiōe: postea separatiōe: q; vtiq; in die iu
dicij futura ē loqueret: adhibuit similitudines
de tritico seminato: r̄ sup̄seminatis zizanijs: ed̄
q; suis exponēs discipulis. Qui semiat iqt̄ bo
nū semē ē fili⁹ hois: ager aut̄ ē hic mūd⁹: bonū
x̄o semē hi sūt filij regni zizania aut̄ hi filij sunt
nequā. Inimicus aut̄ q; seminauit ea: ē diabo
lus. Athesis aut̄ p̄sumario ē secl̄i: mellores x̄o
angeli sūt. Sicut q; colligunt zizania r̄ igni cō
burunt: sic erit in p̄sumatiōe seculi. Dicit̄ s̄: **Abidem.**
Iūus hois angelos suos: et colligent de regno
suo oīa scādala r̄ eos qui faciūt iniquitatē: r̄ mit
tent eos in caminū ignis: ibi erit flet⁹ r̄ stridor
dentū. Tūc iusti fulgebūt sic sol in regno pa
tris eor̄. Quibz aures audiēdi audiat. Hic q;
dem iudiciū vel diē iudicij nō noīauit: s̄ multo
eū clarius ip̄is rebus exp̄ssit: r̄ in fine seculi fu
turū eē p̄dixit. Itē discipulis suis: Amē inq̄t di
co vobis q; vos q; secuti estis me: in regenera
tiōe cū sederit fili⁹ hois i sede maiestatis sue se
debit: r̄ vos sup̄ sedes duodeci iudicātes duo
deci trib⁹ isrl̄ hinc discim⁹ cū suis discipulis iudi
caturū iesum. Tūc r̄ alibi iudeis dixit. Si ego
in beelzebub eijcio demonia: filij vestri in q̄ eij
ciūt: Ideo ipi iudices vestri erūt. Nec qm̄ sup̄
duodecim sedes sessuros eē ait duodeci solos
hoies cū ip̄o iudicāuros putare debem⁹. Du
odenario q̄ppe nūero vniūsa qd̄ significata ē
iudicātiū multitudo p̄p̄ duas p̄tes numerise
ptenarij: q; significat̄ plerūq; vniūstas: q; due
p̄tes: i. tria r̄ q̄tuor: altera p̄ alterā multiplica
te duodecim faciūt. Nā q̄tuor ter: r̄ tria q̄ter
duodecim sūt: r̄ si q; alia hui⁹ duodenarij nūeri
q; ad hoc valeat ratio rep̄it. Alioqn̄ qm̄ in locū
iude traditor: apostolū mathiā legim⁹: ordina
tū. Apl̄s paul⁹ q; pl⁹ illis oib⁹ laborauit vbi ad
iudicandū sedeat non hēbit: q; p̄fecto cū alijs
sanctis ad nūerū iudicij septemere dem̄rat: cū
dicit. Nescit̄ q; angelos iudicabim⁹. De ip̄is
q; iudicādis in h̄ nūero duodenario s̄llis cā est
Nō ei q; dcm̄ ē. Iudicātes duodeci trib⁹ isrl̄
aut̄ solū illū populū: nō etiā ceteras gētes iudi
cabūt: Qd̄ aut̄ ait in regeneratione: p̄culdul
bio mortuor̄ resurrectiōe: noīe voluit regna
tionis intelligi. Sic em̄ caro n̄ra regenerabit̄
p̄ incorruptionē: quē admodū est aīa nostra re
generata p̄ fidē: multa p̄tereo: q; de vltimo
iudicio ita dici vidēt̄ vt diligenter p̄siderata

reperiantur ambigua: vel magis ad aliud pertinentia: siue scz ad eū saluatoris aduentū q̄ p̄ totū hoc tps̄ in ecclesia sua venit: h̄ est in mēbris suis: particulariter atq; paulatim: qm̄ tota corp⁹ est eius: siue ad excidiū terrene hierlm: qz et d̄ illo cū loquit̄ p̄lerūq; sic loquit̄ tanq; de fine seculi: atq; de illo die iudicij nouissimo et magno loquat̄: ita vt dinosci n̄ possit oīno: nisi ea que apud tres euāgelistas: matheū: marcū: et lucā de hac re simil' dicta sūt inter se oīa cōferant. Quedā q̄ppe al' obscuri' alter explicat planius: vt ea q̄ ad vnā rē p̄tinentia dicunt: appeat vñ dicant. Qd̄ facere vtrūq; curauit in quadā epla quā rescripti ad br̄e mēorie virū esychiuz salonitane vrbis ep̄m: cui⁹ eple titul' est de fine seculi. Proinde iā illō h̄ dicā qd̄ in euāgelio fm̄ matheū de separatiōe bonorū et malorū legit̄ p̄ iudiciū p̄sentissimū atq; nouissimū xpi. Lū aut̄ venerit in q̄t filius hoīs in maiestate sua et oēs agl̄i cū eo: tūc sedebit sup̄ sedē maiestatis sue. Et congregabūnt ante eū oēs gētes: et separabit eos ab invicē: sic pastor segregat oues ab hēdis. Et statuet oues quidez a dextris suis: hēdos aut̄ a sinistris. Tūc dicet rex his q̄ a dextris eius erūt. Venite b̄ndicti p̄ris mei possidete paratū vob̄ regnū a p̄stitutiōe mundi. Esuriui em̄: et dedistis mihi māducare. Sitiui et dedistis mihi bibere. Hospes crā: et collegistis me. Indus et cooperuistis me. Infirmus et visitastis me. In carcere erā et venistis ad me: tūc r̄ndebūt ei iusti dicētes. Dñe: qm̄ vidim⁹ te esuriētē et pauim⁹? Sitiētē: et dedim⁹ tibi potū: Qm̄ ar̄ te vidim⁹ hospitē et collegim⁹ te: aut nudū et cooperuim⁹ te: Aut qm̄ vidim⁹ te infirmū aut in carcere: et venimus ad te: Et r̄ndēs rex dicet illis. Amen dico vob̄: q̄ diu vni fecistis d̄ his fratrib⁹ meis minimis: mihi fecistis. Tūc dicet et his q̄ a sinistris ei⁹ erūt. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q̄ patrus ē diabolus et angelis ei⁹. Deinde similiter etiā his enūerat qd̄ illa non fecerint que dextros fecisse memorauit. Similit̄q; interrogantib⁹ qm̄ eū viderit in hoz indigētia p̄stitutū: et qd̄ minis suis non factū ē: sibi factū nō fuisse responder. Sermo nēq; p̄cludēs: et hi in q̄t in supplicij eternū ibūt iusti at̄ i vitā eternā. Joānes vō euāgelista ap̄tissi me narrat eū in resurrectiōe mortuorū futurū p̄dixisse iudiciū. Lū em̄ dixisset. Nec em̄ pater iudicat quēq;: s̄ iudiciū oē dedit filio: vt om̄es honorificēt filiū: sic honorificant patrem q̄ nō honorificat filiū non honorificat patrē qui misit illum: protinus addidit. Amen amē dico vob̄ quia qui verbū meū audit et credit ei q̄ me misit: habet vitā eternā: et in iudiciū non veniet

sed trāstet a morte in vitam. Ecce hic dixit etiam fideles suos in iudiciū nō venire. Quomō ergo p̄ iudiciū sepabunt a malis: et ad eius dextram stabūt: nisi quia hoc loco iudiciū pro dā natione posuit? In tale q̄ppe iudiciū nō veniēt qui audiunt verbū eius: et credunt ei qui misit illum.

La. VI.

o. Unde adiūgit et dicit. Amen amē dico vobis: quia venit hora: et nunc est quādo mortui audient vocem filij dei: et qui audierint viuēt. Sicut em̄ pater habet vitam in semetipso: sic dedit et filio h̄re vitā in semetipso. Quidū de secūda resurrectiōe: id est corporū loquit̄ que in fine futura est: sed de p̄ma q̄ nūc est. Hanc quippe vt distingueret ait. Venit hora et nūc est. Non aut̄ ista corporū: sed animarū est. Habent em̄ et ante mortem suā in impietate atq; peccatis. Scdm̄ quā mortē mortui sūt: De quibus idē dñs ait. Sine mortuos sepelire mortuos suos: vt scz in aīa mortui: in corpe mortuos sepelirēt. Propter istos ḡ impietate et iniquitate in anima mortuos: venit inquit hora et nūc est: quando mortui audient vocē filij dei: et qui audierint viuēt. Qui audierint dixit qui obedierint: qui crediderint et vsq; in finez perseuerauerint. Nec fecit hic vllā differentiā bonorū et malorū. Om̄ibus em̄ bonum ē audire vocē eius: et viuere ad vitam pietatis ex impietatis morte transeūdo. De qua morte ait apostolus paulus. Ergo om̄es mortui sūt: et pro om̄ibus mortuis est vnus: vt qui viuūt iā non sibi viuant: sed ei qui pro ip̄is mortuus est et resurrexit. Om̄es itaq; mortui sūt in peccatis: ne mine p̄sus excepto: siue originalib⁹ siue etiā voluntate additis: vel ignorādo vel sciēdo: nec faciendo qd̄ iustū est: et pro om̄ibus viuīs mortuis: viuus mortuus est vn⁹: id ē nullū habens oī nō peccatū: vt qui p̄ remissionē peccatorū viuūt: iam sibi viuant: sed ei qui pro om̄ib⁹ mortuus est: p̄pter peccata nostra: et resurrexit propter iustificationē nostrā: vt credentes in euz qui iustificat impiū: ex impietate iustificati: tā q̄ ex morte viuificati ad primā resurrectiōez que nūc est animarū p̄tinere possum⁹. Ad hāc em̄ p̄mam nō p̄tinent nisi q̄ beati erūt in eternū: ad secūdā vero de qua mox locutus est: et beatos p̄tinere docebit et miseros. Ista est misericordie: illa iudicij. Propter qd̄ in psalmo scriptū est. Misericordiā et iudiciū cātabo tibi domine. De quo iudicio consequēter adiūxit atq; ait. Et potestātē dedit ei iudiciū facere: quia filius hominis est. Hic ostendit q̄ in ea carne veniet iudicaturus in qua venerat iudicandus. Ad hoc em̄ ait: qm̄ filius hominis est. Ac deindē Ibidem.

Job. 5.

Ibidem.

Matth. 8.

Job. 5.

1. Cor. 5.

Rom. 4.

Ps. 100.

Job. 5.

Ibidem. subiungens vñ agim^o. Nolite inqt mirari hoc qđ dixi. qz veniet hora in qua oēs q in monumentis sūt. audiet vocē filij dei: et pcedent qui bōa fecerūt in resurrectionē vite: qui xō mala egerunt in resurrectionē iudicij. Hoc ē illud iudicij qđ paulo ante sic nūc p dānationē posuerat dicēs. Qui verbū meū audit. et credit ei q misit me habet vitā eternā: et in iudiciū nō veniet s̄ transiet a morte in vitā. i. p̄tinendo ad primā resurrectionē qua nūc transiit a morte. s̄ aruz ad vitā virtutū: in dānationē nō veniet: quā si gnificauit appellatiōe iudicij: sicut etiā in h̄ lo.

Ibidem. co vbi ait. Qui xō mala egerūt in resurrectio nem iudicij. i. dānationis. Resurgat ḡ in p̄ma:

Ibidem. qui non vult in sc̄da resurrectionē dānari. Vēit ḡ hora et nūc ē: qm̄ mortui audient vocē filij dei et qui audierint viuēt. i. in dānationē nō vēient que sc̄da mors d̄: in quaz sc̄dam mortem post secūdā que cor̄porū futura est resurrectionem precipitabunt qui in p̄sa q animaz ē nō resurgunt. Temet em̄ hora vbi nō ait et nūc est: qz i fine seculi erit: h̄ ē in vltio et maximo iudicio dī quando om̄es qui in monumentis sūt audiet vocē eius et pcedent. Nō dixit quēadmodū in p̄ma: et qui audierint viuēt: non em̄ oēs viuēt: ea sc̄z vita qm̄ beata est: sola vita dicēs.

Ibidem. Na vtiq; nō s̄ in e qualicūq; vita possent audire et de monumentis resurgēte carne p̄cedere. Quare aut nō oēs viuēt: in eo qđ se quis docet. Qui bona inquit fecerūt in resurrectionē vite: qui xō mala egerūt i resurrectionem iudicij. Hi sūt qui nō viuēt: quia secundā morte morient. Abala quippe egerūt quoniam male vixerūt: male aut vixerūt: quia in p̄ma q nūc ē aiaz resurrectionē nō reuixerūt: aut in eo q reuixerāt nō in fine vsq; manserūt. Sicut ḡ due sūt regeneratiōes: de quibus iā sup̄ locut^o sū: vna q̄ fm̄ fidē ē: q̄ nūc fit p̄ baptismū alia s̄ in carne q̄ fiet in ei^o incorruptōe atq; immortalitate p̄ iudiciū magnū atq; nouissimū: ita sūt et resurrectiones due: vna p̄ma q̄ nūc ē: et aniarū ē: q̄ venire nō pmittit in mortē sc̄dam alia sc̄da q̄ nūc nō ē s̄ in seculi fine futura ē: nec aniaz s̄ cor̄porū ē: q̄ p̄ vltimū iudiciū alios mittet in sc̄dam mortē: alios in eam vitam que nō habet mortē.

La. VII.

D His duab^o resurrectionib^o idē Joannes euāgelista in eo libro q̄ dicit apocalipsis co mō locut^o ē: vt eaz p̄ma a q̄busdā n̄ fis nō intellecta: etiā in quasdā ridiculas fabulas verteret. Aut quippe in libro memorato Joannes ap̄l̄. Et vidi āgelū descēdentē de celo habentē clauē abyssi: et catenā in manu sua: et tenuit draconē illū serpentē antiquū q̄ cognosca-

Apoē. 20

tus est diabol^o et sathanas et alligauit illū mille annis: et misit illū in abyssū et clausit: et signauit sup̄ eū vt non seduceret iā gentes: donec finiat^o mille anni: post hec optret eū solui breuiter. Et vidi sedes et sedentes sup̄ eas: et iudicij dātū ē illis: et alas occisorū p̄pter tēstimonij rūt bestia nec imaginē ei^o: nec accepit inscriptionē in fronte aut in manu sua et regnauerūt cū iesu mille annis: reliqui cor̄ nō vixerūt donec finiant^o mille anni. Hec resurrectio p̄ma ē Beatus et sanct^o est q̄ habet in hac p̄ma resurrectione p̄tē. In istis secunda mors nō h̄z p̄tatem: s̄ erunt sacerdotes dei et xp̄i: et regnabunt cū eo mille ānis. Qui p̄pter hec hui^o libri x̄ba p̄mā resurrectionē futurā suspicari sūt cor̄palē inter cetera maxime nūero annoz mille p̄moti sūt tanq; opteret in sanctis eo mō velut tanq; p̄tis fieri sabbatismū: vacationē sc̄z sanctam post labores annoz sex milij: ex q̄ creat^o ē hō: et magni illi^o p̄cti merito i hui^o mortalitatē crūnans de padisi felicitate dimissus ē: vt qm̄ scriptū ē. Unus dies apud d̄m sicut mille āni: et mille āni sicut dies vn^o: sex annoz milib^o tanq; sex diebus impletis: sequat^o velut sabbati septim^o i annis mille postremis: ad h̄ sc̄z sabbatū celebrandū resurgentib^o sanctis. Que opinio est vtiq; tolerabilis: si aliq̄ delitie spiritales i illo sabbato sc̄tis affutire p̄dū p̄tūta crederēt. Nā etiā nos hoc opinati sumus aliq̄. Sc̄z euz eos q̄ tūc resurrexerit dicāt immoderatissimis carnalibus epulis vacaturos: in quibus citus sit tant^o ac pot^o vt nō solū nullā medestiatē teneant s̄ modū q̄ ip̄ius incrudelitatē excedat nullo mō ista p̄t n̄ a carnalib^o credit^o h̄i autē q̄ spiritales sūt istos ista credētes. Philastus adpellant greco vocabulo: qđ x̄bū e verbo exprimentes nos possum^o milia rios nūcupare: eos aut longū est refellere ad singula: s̄ pot^o quēadmodū sc̄ptura hec accipiēda sit iā debemus ostendere. Aut ip̄e d̄ns n̄ iesus xp̄s. Nemo p̄t introire in domū fortis: et vasa ei^o eripe nisi p̄us allegauerit fortē: diabolū volēs intelligi fortē: qz ip̄e gen^o hūanū potuit tenere captiū: vasa x̄o ei^o q̄ fuerat ereptur^o: fideles suos fururos: q̄s ille in diuersis peccatis atq; impietatibus possidebat. Et ḡ alligare h̄c fortis: p̄pterea vidit iste op̄l̄ in apocalipsi āgelū descēdentē de celo: habentē clauē abyssi: et catenā in manu sua. Et tenuit inqt draconē illū serpentē antiquū q̄ cognoscat^o est diabol^o et sathanas: et alligauit eū mille annis: h̄ ē ei^o p̄tātē ab eis seducendis ac possidendis q̄ fuerāt liberandi cobi buit atq; frenauit. Nō ē ar̄ anni: duob^o mōis

2. Pe. 9

Al. 13

Apoē. 20

Ibidem

psit quātū mibi occurrit intelligi: aut quia i vl
 timis ānis mille ista res agit. i. sexto ānoꝝ mi-
 liario tanq̃ sexto die: cui nūc spacia posteroꝝ
 ra voluuit: secuturo deinde sabbato qd̃ nō h̃
 vesperā: requiē sc̃j sanctor̃ q̃ nō h̃ finē: vt hu-
 ius miliarij tanq̃ diei nouissimā ptē q̃ remane-
 bit vsq̃ ad terminū seculi: mille ānos appella-
 uerit: eo loquēdi mō q̃ ps significat a toto: aut
 certe mille annos pro ānis oib̃ hui⁹ seculi po-
 suit: vt pfecto nūero notaret ip̃a t̃pis plenitu-
 do. Millenarij .n. nūer⁹ denarij numeri qua-
 dratū solidū reddit. Decē q̃pe decies ducta: fi-
 unt centū: q̃ iā figura quadrata: s̃ plana ē. Ut
 aut̃ in altitudinē surgat ⁊ solida fiat rursus cē-
 tū decies multiplicant ⁊ mille fiūt. Porro si cē-
 tū ip̃a aliq̃ mō p̃ vniūitate aliq̃n ponant: qua-
 le illud ē qd̃ dñs oīa sua dimittenti ⁊ eū seq̃nti:
 pmisit dicēs: accipiet in seculo centuplū: qd̃ ex
 07. 6. ponēs qd̃ dñmō apl̃s ait. Quasi nihil habētes: ⁊
 oīa possidentes: q̃ ⁊ aī iā dictū est. Fidelis ho-
 mis tot⁹ mūdus diuitiaz: ē: quātomagis mille
 p̃ vniūitate ponunt: vbi est soliditas ip̃ius de-
 narie quadrature. Uñ nec illud meli⁹ intelli-
 104. gīt: qd̃ in psalmo legit. Abemō: fuit in seculū
 06. 20. testamētū sui: verbi qd̃ mādauit in mille g̃na-
 tōes. i. in oēs. Et misit illū inq̃t in abyssū: vti
 qd̃ diabolū misit in abyssum. Quo noīe signifi-
 cata ē multitudo innūerabilis impioꝝ: quozū
 in malignitate aduersus ecclesiā dei multa p̃-
 funda sūt corda: non q̃ ibi diabol⁹ aī nō erat:
 s̃ iō dicit illuc missus: quia exclusus a credenti-
 bus plus cepit impios possidere. Plus nanq̃
 possidetur a diabolo qui non solū alienatus ē
 a deo: verū etiā gratis odit seruientes deo. Et
 clausit inq̃t: ⁊ signauit sup̃ eū: vt iā nō seduce-
 ret gētes: donec finiant mille āni. Clausit sup̃ eū
 dictū est: interdixit ei ne possit exire. i. venitus
 trāsgredi. Signauit aut̃ qd̃ addidit significat
 semibi videf: qd̃ occultū eē voluit q̃ ptineant
 ad ptē diaboli: ⁊ q̃ nō ptineāt: hoc q̃pe in sc̃lo
 isto p̃ozsus later: q̃ ⁊ qui videf stare vtrūq̃ sit
 casurus: ⁊ qui videf iacere vtrūq̃ sit surrectur⁹
 incertū est. Ab eis aut̃ gentibus seducēdis hu-
 ius interdicti vinculo ⁊ clastro diabol⁹ phibe-
 06. 1. tur atq̃ cohibef: q̃s ptinentes ad xpm̃ seduce-
 01. bat antea: vel tenebat. Has em̃ deus elegit aī
 mūdi p̃stitutionē: eruere de ptate tenebrarum
 ⁊ transferre in regnū filij claritatis sue: sic apo-
 stol⁹ ait. Nā seducere illū gentes etiā nūc: ⁊ se-
 cū trahere in eternā penā: s̃ nō p̃destinatas in
 eternā vitā q̃s fidelis ignorat: Nec moueat q̃
 sepe diabolus seducit etiā illos: q̃ iā regeneras-
 ti in xpo. vias ingrediunt̃ dei. Houit em̃ dñs q̃
 h̃i. 2. sūt ei⁹ ex his in eternā dānationē neminez ille

seducit. Sic em̃ nouit eos dñs: vt de⁹: quez nī-
 bil latet etiā futuroꝝ: nō vt hō q̃ hominē ad p̃-
 sens videt: s̃ tñ videt cui⁹ cor nō videt: q̃is at
 postea sit futur⁹: nec seipm̃ videt. Ad hoc q̃ li-
 gatus ē diabol⁹ ⁊ inclusus in abyssō: vt iā nō se-
 ducat gentes: ex quibus p̃stat ecclesiā q̃s antea
 seductas tenebat anteq̃ eēt ecclesiā. Nec enī
 dictū est. Ut nō seduceret aliquē: s̃ vt nō sedu-
 ceret inq̃t iā gentes in quib⁹ ecclesiā p̃culdu-
 bio voluit intelligi. Donec finiant mille āni. i.
 aut qd̃ remanet de sexto die q̃ p̃stat ex mille an-
 nis. aut oēs āni quib⁹ deinceps h̃ seculū pagē-
 dū est. Nec sic accipiendū ē qd̃ ait: vt nō seduce-
 ret gētes donec finiant mille āni: quasi postea
 seducturus sit eas dūtaxat gētes ex quib⁹ p̃de-
 stinata p̃stat ecclesiā: a q̃b⁹ seducendis illo est
 viculo clastroq̃ phibitus. Sed aut illa locu-
 tiōe dictū est q̃ in scripturis aliquotiens iueni-
 tur. qualis est in psalmo. Sic oculi n̄ri ad dñm
 122. deū n̄rm donec miserat n̄ri. Neq̃ em̃ cuz mi-
 sertus fuerit: nō erūt oculi seruoꝝ ei⁹ ad dñm
 deū suū. Aut certe iste ē ordo verboꝝ. Et clau-
 sit ⁊ signauit sup̃ eū donec finiant mille anni.
 Qd̃ vero interposuit vt nō seduceret iā gen-
 tes: ita se habet: vt abhui⁹ ordinis cōn̄xiōne
 sit liberū: ⁊ seorsū intelligendū velut si post ad-
 deref: vt sic se h̄ret tota finis. Et clausit ⁊ signa-
 uit sup̃ eū donec finiant mille āni vt nō seduce-
 ret iā gentes id ē iō clausit donec finiant mille
 anni. vt iam nō seduceret gētes. La. VIII.
 Est hoc inq̃t op̃ret euz solui breui tpe.
 p̃ Si h̃ ē diabolo ligari ⁊ includi: ecclesiāz
 nō posse seducere: h̃ g̃ erit solutio ei⁹ vt
 possit. Absit. Hūc em̃ ab illo ecclesiā seducef p̃
 destinata ⁊ electa aī mūdi p̃stitutionem: de q̃
 dictū ē. Houit dñs q̃ sūt eius: ⁊ tamen hic erit
 ecclesiā illo tpe etiā q̃ soluend⁹ ē diabol⁹. sic ex
 2. Tbi. 2. q̃ ē instituta h̃ fuit ⁊ erat oī tpe: i. suis vtiq̃
 succedūt nascēdo morientib⁹. Itaq̃ paulo post
 dic. Qd̃ solut⁹ diabol⁹ seducet has gentes to-
 to orbe trax. ac trahet in bellū aduersus eā. q̃rū
 hostiū nūerus erit vt arena maris. Et ascēde-
 rūt inq̃t sup̃ t̃re latitudinē. ⁊ cinxerit castra san-
 ctōꝝ. ⁊ dilectā ciuitatē. ⁊ descēdit ignis de celo
 a dō ⁊ comedit eos. ⁊ diabol⁹ q̃ seducebat eos
 missus ē in stagnū ignis ⁊ sulphuris vbi ē ⁊ be-
 stia ⁊ pseudo pp̃be. ⁊ cruciabunt̃ die ac nocte
 in secula seculōꝝ. Sed h̃ iā ad iudiciū nouissi-
 mū ptinet qd̃ nūc p̃pter ea cōmēorandū puta-
 uī ne q̃s existimet eo ip̃o tpe puo q̃ soluet dia-
 bolus in hac t̃ra ecclesiā nō futurā. illo hic eam
 vel non inueniēte cū fuerit solutus. vel absu-
 mente. cū fuerit p̃secutus. Nō itaq̃ p̃ totum h̃
 t̃pus qd̃ liber iste cōplectit̃ a p̃mo sc̃licet ad usq̃

Liber

tu xpi vsq; in seculi fine q̄ erit sc̄us ei⁹ aduēt⁹
ita diabol⁹ alligat⁹: vt ei⁹ hec ipa sit alligatio:
p hoc interuallū qd̄ mille ānoꝝ nūero appellat
n̄ seducere ecclesiā: qm̄ qd̄ illa nec solut⁹ vtiq;
seductur⁹ ē. Nā pfecto sic ei⁹ alligatio ē nō pos-
se seduci: siue nō p̄mitti: qd̄ erit solui: nisi posse
seducere siue p̄mitti: Qd̄ absit vt fiat. Sz allig-
atio diaboli est nō p̄mitti exercere totā tēptā-
tionē quā pōt vel vi vel dolo ad seducēdos ho-
mies in pte suā cogēdo violenti: fraudulentē ve
fallēdo. Qd̄ si p̄mitteret in tā longo tpe: tāta
infirmitate multoꝝ: pluriōs tales q̄les deus id
p̄peti nō vult: et fideles deijceret et ne crederēt
ipediret. Qd̄ ne faceret: alligat⁹ ē. Tūc autez
soluet⁹: qm̄ et breue tps erit. Nā trib⁹ ānis et sex
mensib⁹ legi⁹ toris suis suoz: q; virib⁹ seuitu-
rus: et tales erūt cū qb⁹ ei belligerādū ē: vt vin-
ci tāto ei⁹ ipetu insidijsq; nō possint. Si autez
nūq; solueret: min⁹ apperet ei⁹ maligna potē-
tia: minus sancte ciuitatis fidelissimo patien-
tia pbaret: min⁹ deniq; p̄spiceretur: q̄ magno
ei⁹ malo tā bñ fuerit vsus oipotēs de⁹: q̄ eū nec
oīno abstulit a tēptatiōe sanctorū: q̄uis ab eo-
rū interioribus hoib⁹ vbi in deuz credidit: foras
missū: vt forinsec⁹ ei⁹ opugnatiōe p̄ficeret: et
in eis q̄ sūt ex pte ipius alligauit: ne quātā pos-
set effundendo et exercēdo maliciā innūerabi-
les infirmos: ex qb⁹ ecclesiā multiplicari et imple-
ri optebat: alios credituros: alios iā credētes
a fide pietatis hos deterreret: hos frangeret:
et solueret in fine: vt q̄ fortē adūsariū dei ciui-
tas supauerit: cū in genti gloria sui redēptoris
adiutoris: liberatoris aspiciat. In corū sane q̄
tūc futuri sūt sanctorū atq; fidelū cōparatōe qd̄
sum⁹ nos: Qm̄ qd̄ ad illos pbandos tant⁹ sol-
uet inimic⁹: cū q̄ nos ligato tātis piculis dimi-
cam⁹: q̄uis et h̄ p̄is interuallo: q̄sdā milites xpi
tā prudētes et fortes fuisse atq; eē nō dubiū est
vt etiā si tūc in ista mortalitate vuerēt: qm̄ ille
soluet: oēs insidias ei⁹ atq; impet⁹ et cauerent
prudētissime et paciētissime sustinerēt. Hec autē
alligatio diaboli n̄ solū facta ē ex q̄ cepit eccle-
sia p̄ter iudeā terrā in natiōes alias: aliasq; di-
latari: s̄ etiā nūc fit et fiet vsq; ad terminū seculi
q̄ soluend⁹ ē q; et nūc hoies ab infidelitate in q̄
tpe eos possidebat p̄uertunt ad fidē: et vsq; in
illū finē sine dubio p̄uertent. Eruntq; vnicuiq;
fidelū iste fortis tūc alligat⁹: qm̄ ab illo tāq; vas
ei⁹ eripit⁹: et abyssus vbi inclusus ē nō in eis con-
sumpta ē qm̄ sūt mortui: q̄ tūc erāt qm̄ eē cepit i-
clusus: s̄ successerūt eis alij nascēdo atq; succe-
dūt donec finiat h̄ seculū q̄ oderint xpianos: in
q̄z q̄ndie velut in abyssō cecis et p̄fundis cor-
dibus includat. Utz autē etiā illis vltis tribus

annis et mensibus sex: qm̄ solut⁹ rotis viribus
seuitur⁹ ē aliq; in q̄ nō fuerat sit accessur⁹ ad fi-
dē nōnulla q̄stio est. Quō em̄ stabit qd̄ dictū ē.
Quis intrat in domū fortis vt vasa ei⁹ eripiat
nisi p̄us alligauerit fortē si etiā solutio eripiat⁹
Ac p̄ h̄ cogere videt ista snia vt credam⁹ illo li-
cet exiguō tpe neminē accessurū eē p̄plo xpia-
no: s̄ cū eis q̄ iā xpiani repta fuerint diabolū
pugnaturū. ex qb⁹ etiā si aliq; victi secuti eū fu-
erint: nō eos ad p̄destinatū filioꝝ dei numerū
p̄tinere. Req; em̄ frustra idē Jobes ap̄ls qui et
h̄ apocalipsim scripsit: in epla sua de quibus-
dā dixit. Ex nob̄ exierūt: s̄ nō erāt ex nob̄. Nāz
si fuissent ex nob̄ p̄māssissent vtiq; nobiscū. Sz
qd̄ fiet d̄ puul⁹: Rīmū q̄ppe incredibile ē: n̄llos
iā natos et nōdū baptizatos: p̄occupari xpiao-
rum filios illo tpe infantes: nullos etiā ip̄is na-
sci iā dieb⁹: aut si eēt nō eos a pentib⁹ suis vsq;
ad lauaꝝ regeneratōis mō q̄cūq; p̄duci. Qd̄
si fiet: q̄ pacto soluto iā diabolo vasa ista eripi-
tur: in cui⁹ domū nemo intrat vt vasa ei⁹ eripi-
at: nisi p̄us alligauerit eū. Immo x̄o id potius
eē credendū: nec q̄ cadāt de ecclesia: nec q̄ acce-
dant ad eccliam illo tpe defuturos: s̄ p̄fecto tā
fortes erūt et parētes p̄ baptizandis puulis su-
is: et hi q̄ tūc p̄mit⁹ credituri sūt: vt illū fortem
vincāt etiā nō ligatū. i. hoib⁹ q̄libet antea nun-
q; vel artib⁹ insidiantē vel vngentē virib⁹: et vi-
gilanter itelligāt: et tolerant ferāt: ac stilli etiā
nō ligato eripiant. Hec iō falsa erit euāgelica
illa snia. Quis intrat in domū fortis vt vasa ei⁹
eripiat nisi p̄us allegauerit fortē: Sc̄m. n. sen-
tentie ei⁹ veritate: ordo iste seruat⁹ est: vt p̄us
alligaret fortē: ereptisq; vasīs ei⁹ longe lateq;
in oib⁹ gētib⁹ ex firmis et infirmis ita multipli-
caret ecclesia: vt ex ipa rerū diuinit⁹ p̄dicat⁹ et
iplotariū robustissima fide etiā soluto vasa pos-
set auferre. Sic em̄ fatendū ē multoꝝ refrige-
scere caritatē cū abūdat iniquitas etiā inuitat⁹
maxisq; p̄secutiōib⁹ atq; fallacijs diaboli iā so-
luti eos q̄ i libro vite scripti sūt eē multos cessu-
ros: hic cogitādū ē n̄ solū q̄s bonos fideles il-
lud tps iueniet s̄ nōllos etiā q̄ fori adhuc eēt
adiuuāte dei grā p̄ p̄siderationē scripturaz: in q̄
bus et alia finis ip̄e p̄nūciat⁹ ē que venire iā sen-
tiūt ad credēdū qd̄ nō credebāt futuros eē fir-
miores: et ad vincendū etiā nō ligatū diaboli
fortiores. Qd̄ si ita erūt: p̄pterea p̄cessisse cre-
dēda ē ei⁹ alligatio: vt et ligati et soluti expolia-
tio seq̄ret: qm̄ de hac re dictū ē. Quis intrabit
in domū fortis: vt vasa ei⁹ eripiat nisi p̄us alligauerit fortē.

La. IX.

Itērea dū mille ānis ligat⁹ ē diabolus
sancti dei regnant cū xpo etiā tpe mille

annis eisdē sine dubio: et eodē mō intelligēdis
 id ē isto iā tpe prioris ei' aduent'. Excep̄to q̄p
 25. pe illo regno de q̄ in fine dicitur ē. **U**tere bñdi-
 cti p̄f̄is mei possidete pat̄i vob regnū. **N**isi ei
 alio aliq̄ mō lōge q̄dē ipari iā nūc regrēt cū illo
 sci ei' q̄b' ait. **E**cce ego vobiscū sū vsq̄ in p̄sū-
 mationē seculi: p̄fecto nō etiā nūc diceret ec-
 13. clesia regnū ei' regnū ve celoz. **R**az vtiq̄ isto
 tpe in regno dei crudis scribaille q̄ p̄fert d̄ ihe-
 sauro suo noua et veta: d̄ q̄ sup̄ locum sum'. **E**t
 de ecclia collecturi sūt zizania messorēs illi q̄p
 misit cū tritico simul crescere vsq̄ ad messim-
 dem. **Q**uod exponēs ait. **A**destis ē finis sc̄l̄: messorēs
 at̄ āgeli sūt. **S**ic q̄ colligūt zizania et igni cōbu-
 runt: sic erit in p̄sūmatiōe seculi. **A**ditter filius
 hoīs angelos suos: et colligēt d̄ regno ei' om̄ia
 scādala. **N**ūq̄d d̄ regno illo: vbi n̄l̄a sūt scādala:
 la? **D**e isto q̄ regno ei' q̄d ē ecclia h̄ colligēt-
 it. 5. **I**tē dicit. **Q**ui soluerit ynū de mādāt' istis mini-
 mis et docuerit sic hoīs: minim' vocabit̄ in re-
 gno celoz: q̄ autē fecerit et sic docuerit magn'
 vocabit̄ in regno celoz: vtrūq̄ dicit in regno ce-
 loz: et q̄ nō facit mādara q̄ docet: h̄ ē n̄ solue: n̄
 fuare: nō facit: et illū q̄ facit sic docet: h̄ istuz mi-
 nimū: illū magnū. **E**t p̄m̄uo secur' adiungit.
 dem. **D**ico em̄ vob qz nisi abūdauerit iusticia v̄sa su-
 per scribarū et phariseoz: id ē sup̄ iusticiā eozū
 q̄ soluit q̄d docet. **D**e scribis ei' et phariseis dicit
 23. alio loco: qm̄ dicūt n̄ faciūt: nisi q̄ sup̄ eos abū-
 dauerit iusticia v̄sa: i. vt vos nō soluatis h̄ faci-
 atis pot' q̄d docetis: si intrabit̄ in q̄t̄ i regnū
 celoz. **A**lio mō iḡ intelligēdū ē regnū celozum
 vbi abo sūt: et ille. f. q̄ soluit q̄d docet: et ille q̄ facit
 h̄ ille minim': iste magn'. **A**lio mō at̄ regnū ce-
 loz dicit: q̄ n̄ strāt nisi ille q̄ facit. **S**ic p̄ h̄ vbi vtrūq̄
 gen' ē ecclie: ē q̄lis nūc ē. **U**bi at̄ illud solū erit
 ecclia ē q̄lis tūc erit qm̄ mal' i ea nō erit. **E**rgo
 ecclia et nunc ē regnū xp̄i regnūq̄ celoz. **R**eg-
 nāt itaq̄ cū illo etiā nūc sc̄l̄ ei': alit' q̄dē q̄ nūc
 regnabūt: nec tñ cū illo regnāt zizania: q̄uis i
 ecclia cū tritico crescāt. **R**egnāt em̄ cū illo q̄
 10. 3. faciūt q̄d ap̄l̄s ait. **S**i p̄surrexistis cū xp̄o q̄ sur-
 sū sūt sapite vbi xp̄s ē in dextera dei sedens: q̄
 sursū sūt q̄rite: nō q̄ sup̄ frā. **D**e q̄lib' itē dicit: q̄d
 13. eoz p̄satio sit in celis. **P**ost rēo regnāt cū illo
 q̄ eo mō sūt in regno ei' vt sint etiā ip̄i regnuz
 ei'. **Q**uō at̄ sūt regnū xp̄i: q̄ vt alia taceā: q̄uis
 ibi sint donec colligāt i fine sc̄l̄ d̄ regno ei' oīa
 scādala: tñ illic sua q̄rūt n̄ q̄ iesu xp̄i. **D**e h̄ q̄ re-
 gno militie in q̄ adhuc cū hoste p̄stigit: et aliq̄n
 repugnat̄ repugnātib' vitijs: aliq̄n cedētib'
 20. impat̄ donec veniat̄ ad illud pacacissimum re-
 gnū vbi sine hoste regnabit̄. **E**t d̄ hac p̄ma re-
 surrectiōe q̄ nūc ē liber iste sic loquit̄. **L**ū em̄ di-

xisset alligari diabolu' mille ānis et postea solui
 breui tpe: mox recapitulādo qd̄ i istis mille an-
 nis agat ecclesia vel agat i ea. **E**t vidi in q̄t̄ se: **I**bidem.
 des et sedētes sup̄ eas et iudiciū datū ē. **N**ō h̄ pu-
 rādū ē d̄ vltio iudicio dicit: h̄ sedes p̄positoz: et
 ip̄i p̄positi intelligēdi sūt: p̄ q̄s nūc ecclia guber-
 nat'. **I**udiciū at̄ dictū: nullū meli' accipienduz
 videt̄: q̄ q̄d dictum est. **Q**ue ligaueritis i ter- **A**bat. 18.
 ra ligata est et i celo: et q̄ solueritis i fra: soluta
 erit et in celo. **U**ti ap̄l̄s. **Q**uid em̄ mibi ē in q̄t̄. **L**oz. 5.
 d̄ his q̄ for' sūt iudicare: **R**ōne d̄ his q̄ int' sūt
 vos iudicatis: **E**t aīe in q̄t̄ occisoz p̄p̄ testimo **A**poē. 20
 niū iesu: et p̄p̄ x̄bū dicit: s̄ audis qd̄ postea dictu
 rus ē. **E**t regnauerūt cū iesu mille ānis: aīe. f.
 martyrū nō dū sibi corpib' suis reddidit: neq̄ ei
 pioz aīe mortuoz sepant̄ ab ecclesia: que etiā
 nūc ē regnū xp̄i. **A**lioq̄n nec ad altare d̄ fieret
 eoz mēoria in cōmuniōe corpis xp̄i: nec aliq̄d
 p̄desset ad ei' i piculis baptismū currere: ne si
 ne illo finiat̄ h̄ vita: nec ad recōculationē si for-
 te p̄pniam malā ve p̄sciam q̄s ab eodē corpe
 sepat̄ ē. **L**ur em̄ sūt ista: nisi qz fideles etiā de
 fūcti mēbra ei' sūt. **Q**uis q̄ cū suis corpib' nō
 dū sūt: iā tñ eoz aīe regnāt cū illo: dū isti mille
 āni decurūt. **U**ti i h̄ eodē libro et alibi legit̄. **B**e **A**poē. 14
 ati mortui q̄ in dño moriūt̄: āmodo iā etiā dicit
 spūs vt req̄scāt a laborib' suis: nā opa eoz se-
 quunt̄ illos. **R**egnāt itaq̄ cū xp̄o nūc p̄m̄um
 ecclia i viuis et mortuis. **P**rop̄tea em̄ sic dicit
 apostol'. **M**ortu' ē xp̄s: vtz viuoz et mortuoz **R**om. 14
 dominet̄. **S**z id tñmō martyrū aīas cōmēora-
 ur: qz ip̄i p̄cipue regnāt mortui q̄ vsq̄ ad mor-
 tē p̄x̄itate certauerūt. **S**z a pte totū etiā cetos
 mortuos intelligim' p̄tinētes ad ecclia qd̄ ē re-
 gnū xp̄i. **Q**d̄ x̄o sequit̄. **E**t si q̄ nō adorauerint **A**poē. 20
 bestia nec imaginē ei': nec acceperit̄ inscriptionē
 i frōte: aut i manu sua: similis de viuis et mor-
 tuis dēm' accipe. **Q**ue sit porro ista bestia: q̄s
 uis sit diligēt' in q̄rēdū n̄ tñ abhorret a fide
 tra vt ip̄a ip̄ia ciuitas intelligat̄: et popul' i fide-
 liū p̄trari' populo fidelit' et ciuitati dei. **I**mago
 x̄o ei' simulatio ei' mibi videt̄: i eis videlicet
 hoīb': q̄ velut fide p̄fitemt̄: et infidelit' viuūt. **S**in-
 gū ei se eē qd̄ n̄ sūt: vocant̄ q̄ n̄ veraci effigie:
 h̄ fallaci imagine xp̄iani. **A**d eandē nāq̄ bestiaz
 p̄tinēt nō solū ap̄t̄ inimici noīs xp̄i: et ei' glorio-
 sissime ciuitatis: h̄ etiā zizania q̄ de regno eius **A**bat. 13.
 qd̄ ē ecclia in fine seculi colligēda sūt. **E**t qui
 sunt q̄ bestia nō adorāt nec imaginē ei': nisi q̄
 faciūt qd̄ ait apostol'. **N**e sitis iugū ducētes cū **L**oz. 6
 infidelib': **N**ō adorāt em̄: i. nō p̄sentunt: nō s̄bij
 ciunt̄: neq̄ accipiunt inscriptionē: notā sc̄z cri-
 minis in frōte p̄p̄ p̄fessionē: in māu p̄p̄ opa-
 tiōes. **A**b his q̄ malis alieni siue adhuc in ista

Liber

mortalī carne viuētes: siue defuncti regnant
 cū xp̄o: nā nūc q̄dā mō huic tpi p̄gruo p̄ totūz h
 infuallū qd̄ nūero mille significānoy. Reli-
 qui eoy inq̄t nō vixerit: hora ei nūcē cū mortui
 Job-5 audīūt vocē filij dei: et q̄ audierit viuēt. Meli-
 q̄ do eoy nō viuēt. Qd̄ vō subdidit. Donec finis
 Apoē-20 tur mille āni: intelligēdū ē q̄ eo tpe nō vixerūt
 q̄ viuē debueit ad vitā. s. de morte transeūdo.
 Et iō cū dies venerit q̄ fiet et corpm̄ resurrectō
 nō ad vitā de monumētis pcedēt: s. ad iudiciū
 Apoē-20 ad dānationē sc̄z q̄ sc̄da mors v̄. Donec em̄ si-
 nianē mille āni q̄cūq̄ nō vixerit. i. isto toto tpe
 quo agit p̄ma resurrectio nō audierit vocez fi-
 lij dei: et ad vitā de morte nō trāserit: p̄fecto in
 Apoē-20 sc̄da resurrectiōe q̄ carnis ē: in morte sc̄da z cū
 ip̄a carne trāsbibit. Sequit̄ em̄ et diē. Hec resur-
 rectio p̄ma ē. Beat⁹ et sanct⁹ q̄ h̄z i hac p̄ma res-
 urrectiōe p̄tē. i. p̄iceps ei⁹ ē. Ipe ē at̄ p̄iceps
 ei⁹ q̄ nō solū a morte q̄ in p̄ctis ē reuiuiscit: ve-
 r̄ iētā in eo q̄ reuixerit p̄manet. In istis inq̄t
 sc̄da mors nō h̄z p̄tātē. Habet aut̄ in reliq̄s de
 q̄b⁹ sup̄ ait: reliq̄ eoy nō vixerūt donec finiat̄
 Ibidem. mille āni: qm̄ isto toto tpi interuallo qd̄ mille
 ānos vocat: quātūcūq̄ i eo q̄sq̄ eoy vixit i cor-
 pore nō reuixit a morte i q̄ em̄ tenebat sp̄ctas:
 vt sic reuiuiscēdo p̄me resurrectiōis p̄iceps fi-
 cret: atq̄ i eo p̄tātē sc̄da mors nō h̄ret. La. X
 Cū q̄ putat̄ resurrectionē dici nō pos-
 sē nisi cor̄porē: iō istā q̄ in cor̄pib⁹ p̄maz
 futurā eē p̄tendūt. Quoy em̄ ē inquit
 cadere: eoy eē resurgere. Cadūt at̄ cor̄pa mo-
 riendo: nā a cadendo cadauera nūcupāt. Ad
 ḡaiaz inquit resurrectio p̄tē ē: s. cor̄porē. Sz
 qd̄ vtra apostolū dicūt: q̄ eā resurrectionez ap-
 pellat. Nā fm̄ interiorē: nō fm̄ exteriorē hoīez
 vtiq̄ resurrexerāt: q̄b⁹ ait. Si cōsurrexistis cū
 x̄p̄o: q̄ sur sū sūt sapite: quē sensū sub v̄bis alijs
 alibi posuit dicēs. Et quē admodū x̄p̄s a mor-
 tua resurrexit p̄ gl̄iam p̄ris: sic et nos i nouita-
 te vite abulem⁹. Hic ē et illud. Surge q̄ dormis
 et exurge a mortuis et illūmabit te x̄p̄s. Qd̄ au-
 tē dicūt nō posse resurgere nisi q̄ cadūt et iō pu-
 tāt resurrectionē ad cor̄pa nō ad aīas p̄tinere
 qz cor̄porē ē cadere: cur nō audīūt: nō receda-
 tis ab illo ne cadat: et suo d̄no stat aut cadit: et
 q̄ putat se stare videat ne cadat. P̄tuo em̄ q̄ i
 aīa nō in cor̄pe casus iste cauēdus ē. Si igit̄ ca-
 dentium est resurrectio: cadunt autem et anie-
 profecto et animas resurgere cōsistendum est.
 Qd̄ aut̄ cū dixisset. In istis sc̄da mors nō habz
 Apoē-20 p̄tātē: adixit atq̄ ait. Sz erūt sacerdotes dei
 Ibidem. et x̄p̄i: et regnabūt cū eo mille annis: nō vtiq̄ de
 solis ep̄is et p̄sbyteris dictū ē: q̄ pp̄rie tā vocan-
 tur in eccl̄ia sacerdotes: s. sic oēs x̄p̄ianos dice-

mus pp̄r mysticū chrisma: sic oēs sacerdotes q̄
 niā mēbra sūt vni⁹ illi⁹ sacerdoti. De q̄b⁹ ap̄to
 petr⁹ Plebs inq̄t sc̄a regale sacerdotiū. Sane
 licet b̄rcuit atq̄ trāseūter insinuauit deum esse
 x̄p̄m: dicēdo: sacerdotes dei et x̄p̄i: h̄ ē p̄ris et filij
 q̄uis pp̄r formā sui sic filij hoīs: ita etiā sacer-
 dos x̄p̄s effect⁹ sit in efnū: fm̄ ordinē melchise-
 dech. De q̄ re in h̄ ope nō semel dixim⁹. La. XI
 Cū finiti fuerint inq̄t mille āni: solue-
 tur sathanas de custodia sua: et eribit
 ad seducēdas nationes q̄ sunt in q̄tu-
 or angulis fre gog et magog: et trahet eos i bel-
 lū q̄rū numer⁹ ē vt arena maris. Ad h̄ ḡ tunc
 seducet: vt in h̄ bellū trahat. Hā et antea mōis
 q̄b⁹ poterat: p̄ mala multa et varia seducebat.
 Exibit aut̄ dictū ē: in aptā p̄secutiōez de latebr̄
 erūper odior. Hec em̄ erit nouissima p̄secutio
 nouissimo iminēte iudicio quā sc̄a eccl̄a toto
 terraz o: be patiet: vniūsa. s. ciuitas x̄p̄i: ab vni-
 uersa diaboli ciuitate q̄tactūq̄ erit vtraq̄ sup
 terrā. Gentes q̄ppe iste q̄s appellat gog et ma-
 gog: nō sic sūt accipien de tāq̄ sūt aliq̄ mali in
 aliq̄ pre fray barbari p̄stituti: siue q̄b⁹ qd̄ā suspi-
 cant̄ getas et massagetas pp̄r l̄as horū noim
 p̄mas: siue aliq̄s alios alienigenas: et a romāo
 iure seunctos. Toto nāq̄ o: be fray significa-
 ti sunt isti eē cū dictū ē. Nationes q̄ sunt in q̄tu-
 or angulis fre easq̄ eē subiecit gog et magog. Ibidem.
 Quoy interpretatiōez noim eē cōperim⁹ gog re-
 ctum: magog detectū: tanq̄ dom⁹: et ipe q̄ p̄ce-
 dit d̄ domo. Gentes igit̄ sūt in q̄b⁹ diaboli v̄-
 lut in abyssu sup̄ itelligēbam⁹ inclusū: et ipe d̄
 illis qd̄amō sese offerēs et pcedēs vt ille sint te-
 ctuz: ipe detectū. Si aut̄ vtrūq̄ referamus ad diabo-
 lum: et tectū ipe sunt gētes: qz in eis nūc inclu-
 dit̄ et qd̄amō tegit̄ inimic⁹ antiqu⁹: et detectuz
 ipe erūt qm̄ in aptū odiū de o: pro erupture sūt.
 Qd̄ vō ait. Et descēderūt sup terre latitudinē
 et cinxerūt castra sc̄oz et dilectā ciuitatē: nō vti-
 q̄ ad vniū locū venisse: vel v̄turi esse significa-
 ti sunt: q̄si aliq̄ vno loco futura sint castra sc̄oz
 et dilecta ciuitas cū h̄ n̄ sit nisi x̄p̄i eccl̄ia toto tra-
 rū o: be diffusa: ac p̄ h̄ v̄bicūq̄ tūc erit q̄ in oib⁹
 gētib⁹ erit: qd̄ significatū ē noīe latitudinis ter-
 re: ibi erūt castra sc̄oz: ibi erit dilecta deo ciui-
 tas ei⁹: ibi ab oib⁹ inimicis suis: qz et ip̄i in oib⁹
 gentib⁹ cū illa erūt p̄secutiōis illius imantate
 cingēb̄. H̄ est in angustia tribulatiōis arabitur
 v̄gebib̄. cludeb̄. nec militiā suā deseret. q̄ vo-
 cabulo est appellata castrorum. La. XII Ibidem.
 Qd̄ vō ait. Et descēdit ignis de celo et
 q̄ comedit eos: nō extremū putandū est
 id eē sup̄licū: qd̄ erit cū dicet. Dilce di

re a me maledicti in igne et nisi Tunc quippe in igne mittentur ipsi: non ignis de celo videtur super ipsos. hic autem bene intelligitur ignis de celo de ipsa firmitate sanctorum qui si cessuri sunt semetibus: ut eorum faciant voluntatem. Firmamentum eius est celum: cuius firmitate illi cruciabantur ardentissimo zelo: quoniam non potuerunt attrahere in partes antichristi scilicet christi. Et tunc ipse erit ignis qui comedit eos et haec a deo: quod dei munere in separabiles sunt sancti: unde excruciantur inimici. Sic enim zelus in bono positus est ubi legitur. Zelus domus tue comedit me: ita e contrario in malo ubi dicitur. zelus occupavit plebem in eruditam: et nunc ignis pertrahit comedit: ut nunc utique exceptio. scilicet ultimi illius igne iudicij. Aut si ipsa plagam quam percussit sunt ecclesie persecutores veniente in christo: quos viuentes iuveniet super fratrem. Quod in faciet antichristum spiritus oris sui: igne appellavit descendente de celo: eosque comedit. Reges huius ultimi supplicij erit ipsorum: sicut illud quod sancti corporum resurrectione passuri sunt. La. XIII.

Ecce persecutio novissima quam futura est ab antichristo christo sic in diximus: quod et in libro super apocrypha danielis prophetam positum est tribus annis et sex mensibus erit. Quod tempus quousque exiguus videtur ad mille annos pertinet: quod et diabolum ligatum dicitur et sanctos regnare cum christo: in eisdem annis huiusmodi spatium super addat: atque sit extra merito abigitur: quod si dixerimus ad eosdem annos huiusmodi pertinet: non tamen tempus perlixiore cum christo regnum sanctorum respicit extenditur: quod diabolus alligari. Profecto enim sancti cum suo rege etiam in ipsa percipue persecutione regnabunt: mala tamen vincunt: quoniam in diabolus si erit alligatus: ut eos psequatur omnibus viribus possit: quod est ista scriptura eiusdem mille annis videtur definitur: diaboli scilicet alligatione: regnumque sanctorum: cum trium annorum et sex mensium intervallo plus desinat alligatio diaboli: quam regnum sanctorum in his mille annis cum christo. Si autem dixerimus plus spatium persecutionis huiusmodi huiusmodi non computantur in mille annis: sed eis impletis potest adiciendum: ut proprie possit intelligi quod cum dixisset. Sacerdotes dei et christi regnabunt cum eo mille annis: adiecerit: et cum finiti fuerit mille anni solvetur sathanas de custodia sua: isto enim modo et regnum sanctorum et vinculum diaboli simul cessatura esse significat: ut deinde persecutionis illius tempus nec ad sanctorum regnum: nec ad custodiam sathane: quod videtur in mille annis est pertinere: sed super additum et extra computandum esse creditur: cogemur fateri sanctos in illa persecutione regnatos non esse cum christo: sed quod audeat dicere tunc cum illo non regnatura sua membra quoniam ei maxime atque fortissime cohererebunt: et quod tempus quanto erit acrior: ipse bellum: tanto maior gloria non cedenti: tanto densior corona martyrij. Aut si propter tribulationes quas passuri sunt non dicendi sunt regnaturi: consequens erit etiam superioribus diebus

in eisdem mille annis quousque tribulabuntur sancti: eo ipso tempore tribulationis sue cum christo non regnasse dicatur: ac per hoc et illi quod aias auctor libri huiusmodi vidisse se scribit occisorum propter testimonium iesu: et propter verbum dei: non regnabant cum christo quoniam patiebantur persecutionem: et ipsi regnum christi non erant: quod christus excellentius possidebat. Absurdissimum id quod dicitur: et oino adusandum. Sed certe ante victrices gloriosissimorum martyrum: omnibus doloribus ac laboribus superatis atque finitis: postea quam mortalia membra posuerunt: cum christo utique regnauerunt et regnabunt: donec finiatur mille anni: ut postea receptis etiam corporibus iam immortalibus regnent. Proinde in tribus illis annis atque dimidio anime occisorum pro eius martyrio: et que tunc ante de corporibus exierunt: et quae ipsa novissima persecutione sunt exire: regnabunt cum illo donec finiatur mortale seculum: et ad illud regnum ubi mors non erit transeatur. Quocirca cum christo regnantiu sanctorum: plures anni erunt quam vinculi diaboli atque custodie: quod illi cum suo rege dei filio iam diabolo non ligato etiam per tres illos annos ac semissem regnabunt. Remanet igitur ut cum audimus: sacerdotibus dei et christi regnabunt cum eo mille annis: et cum finiti fuerint mille anni solvetur sathanas de custodia sua: aut non regni huius sanctorum intelligamus annos mille finiri: sed vinculi diaboli atque custodie: aut annos mille: id est annos octo suis quousque horis diuersis ac proprijs prolixitatibus finitendos: ampliores sanctorum regno breuius oves diaboli vinculo: aut certe quorum trium annorum et sex mensium breuissimum spatium est computari voluisse creditur: siue quod minus sathanae vinculum: siue quod amplius videtur regnum habere sanctorum: sicut de quadringentis annis in sexto decimo huius operis volumine disputavi: quoniam plus aliquid erant: et tamen quadringenti sunt nuncupari: et talia sepe reperiuntur in scriptis sacris: si quis advertat. La. XIII.

Est haec autem commemoratio novissime persecutionis: breuiter complectitur totum quod videtur in iudicio diaboli et cum suo in principe civitas in imica passura esse. Dicit enim: et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris: quo et bestia et pseudo propheta excruciantur die ac nocte in secula seculorum. Bestiam bene intelligi ipsam impiam civitatem: supra iam diximus. Pseudo vero propheta eius aut antichristus est: aut imago illa id est figmentum illud de quo ibi locuti sumus. Post huiusmodi novissimum iudicium: quod erit in secula resurrectione mortuorum quod corporum est: recapitulando narrat: quod suerit sibi reuelatum. Et vidi inquit thronum magnum

Ibidem.

Ibidem.

Apo. 20

Ibidem.

68.

ie. 11.

10. 20

10. 20
idem.

Libor

et candidū et sedentē sup eū: et ab ei^o facie fugit celū et terra: et loc^o eorū nō est inuent^o. Nō ait: vidi thronū magnū et cādidū et sedentē sup eū et ab ei^o facie fugit celū et fra: qm̄ nō tūc factū ē id ē anteq̄ eēt de viuis et mortuis iudicātū: s; eū se vidisse dixit in throno sedentē: a cuius facie fugit celū et fra: s; postea. Peracto q̄ppe iudicio tūc eē desinet h̄ celū et h̄ fra: qm̄ scipiet eē celū nouū et fra noua. Mutatiōe itaq; rex nō oī mō in iteritū trāsibit h̄ mūd^o. Uñ et apls ait:

1. Cor. 7. Præterit em̄ figura hui^o mundi: volo vos sine sollicitudine eē. Figura ḡ præterit: nō natura. Lū ḡ se Jobes vidisse dixisset sedentē sup thronū a cui^o facie qd̄ postea futurū ē: fugit celū et terra

Apo. 20. Et vidi in q̄t mortuos magnos et pusillos et apri sūt libri: et alius liber apri^o est q̄ ē vite vniuscuiusq;: et iudicati sūt mortui ex ip̄is sc̄ptur̄ libro r̄m̄ facta sua. Libros dixit eē apros: et libroz de q̄ cuiusmōi sit nō tacuit: q̄ ē in q̄t vite vniuscuiusq;. Ergo illi libri q̄s p̄ore loco posuit: itelligēdi sūt sancti et veteres et noui: vt in illis oñ deref̄ q̄ de^o fieri sua mādata iussisset: in illo at̄ q̄ ē vite vniuscuiusq;: q̄ hoz̄ q̄sq; nō fecisset siue fecisset. Qui liber si carnalis cogitet: q̄s ei^o magnitudinē aut lōgitudinē valeat estimare? Aut quāto tpe legi poterit liber in quo scripse sūt vniuse vite vniuersoz? An tant^o angeloz nūer^o aderit: quāt^o hoīm erit: vt et vitā suā q̄sq; ab angelo sibi adhibito audiat recitari? Nō ḡ vn^o liber erit oīm: s; singuli singuloz. Sc̄ptura vō ista vnū volēs intelligi. Et ali^o in q̄t liber apri^o ē. Quedā igr̄ vis ē itelligēda dīna: q̄ fiet: vt cuiq; opa sua vel bona vel mala cūcta i memoriā reuocent^o et ment̄ ituitu mira celeritate cernant^o: vt accuset: vel excuset sc̄ia cōsciētiaz atq; ita insimul et oēs et singuli iudicent^o. Que nimirū vis dīna: libri nomē accepit. In ea q̄ppe q̄dāmō legif̄ q̄cqd̄ a faciēte recolif̄. Ut aut̄ oñd̄ q̄ mortui sint iudicandi: i. pusilli cū magnis r̄capitulādo dic̄ tāq; ad id rediēs qd̄ p̄ferat: potius ve distulerat. Et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt. Hoc p̄culdubio prius factū ē q̄ eēt mortui iudicati: et tñ illd̄ pri^o dixit ē. Hoc ḡ ē qd̄ dixi r̄capitulādo eū ad id redisse qd̄ inter miserat. Hūc aut̄ ordinē tenuit atq; vt explicaret ip̄e o: do cōmodi^o etiā de iudicatis mortuis: qd̄ iā dixerat suo repetiuit loco. Lū n. dixisset: et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt: mor addidit: qd̄ pauloan posuerat. Et iudicati sūt singuli s̄m̄ facta sua. hoc ē em̄ qd̄ sup̄ dixerat. Et iudicati sūt mortui s̄m̄ facta sua.

Apo. 20. Quedā igr̄ vis ē itelligēda dīna: q̄ fiet: vt cuiq; opa sua vel bona vel mala cūcta i memoriā reuocent^o et ment̄ ituitu mira celeritate cernant^o: vt accuset: vel excuset sc̄ia cōsciētiaz atq; ita insimul et oēs et singuli iudicent^o. Que nimirū vis dīna: libri nomē accepit. In ea q̄ppe q̄dāmō legif̄ q̄cqd̄ a faciēte recolif̄. Ut aut̄ oñd̄ q̄ mortui sint iudicandi: i. pusilli cū magnis r̄capitulādo dic̄ tāq; ad id rediēs qd̄ p̄ferat: potius ve distulerat. Et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt. Hoc p̄culdubio prius factū ē q̄ eēt mortui iudicati: et tñ illd̄ pri^o dixit ē. Hoc ḡ ē qd̄ dixi r̄capitulādo eū ad id redisse qd̄ inter miserat. Hūc aut̄ ordinē tenuit atq; vt explicaret ip̄e o: do cōmodi^o etiā de iudicatis mortuis: qd̄ iā dixerat suo repetiuit loco. Lū n. dixisset: et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt: mor addidit: qd̄ pauloan posuerat. Et iudicati sūt singuli s̄m̄ facta sua. hoc ē em̄ qd̄ sup̄ dixerat. Et iudicati sūt mortui s̄m̄ facta sua.

Ibidem. Et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt. Hoc p̄culdubio prius factū ē q̄ eēt mortui iudicati: et tñ illd̄ pri^o dixit ē. Hoc ḡ ē qd̄ dixi r̄capitulādo eū ad id redisse qd̄ inter miserat. Hūc aut̄ ordinē tenuit atq; vt explicaret ip̄e o: do cōmodi^o etiā de iudicatis mortuis: qd̄ iā dixerat suo repetiuit loco. Lū n. dixisset: et exhibuit mare mortuos q̄ in eo erāt: et mors et infern^o reddiderūt mortuos q̄s in se habebāt: mor addidit: qd̄ pauloan posuerat. Et iudicati sūt singuli s̄m̄ facta sua. hoc ē em̄ qd̄ sup̄ dixerat. Et iudicati sūt mortui s̄m̄ facta sua.

Ibidem. Et iudicati sūt singuli s̄m̄ facta sua. hoc ē em̄ qd̄ sup̄ dixerat. Et iudicati sūt mortui s̄m̄ facta sua. **La. XV**

Ed q̄ sunt mortui quos exhibuit mare qui in eo erant? Neq; em̄ q̄ in mari moriunt nō sunt in inferno: aut corpa eorū seruant^o in mari: aut quod est absurdū mare habebat bonos mortuos et infernos malos. Quis hoc putauerit? Sed profecto cōuenienter quidā hoc loco: mare pro isto seculo positū accipiunt. Cum ergo et quos hic inueniet x̄ps in corpe constitutos simul significaret cum eis qui resurrecturi sunt iudicandos: etiam ipsos mortuos appellauit et bonos quib^o dicit. Ad. Colo. 9. tui em̄ estis et vita vestra abscondita ē cū x̄po in deo: et malos de quibus dicit. Sine mortuos sepe peire mortuos suos. P̄nt mortui etiā p̄pter b̄ dicit: q̄ mortalia gerūt corpa. Unde apls. Lo. 1. Rot. 3. pus quidē in q̄t mortuū est p̄pter pct̄m̄: spirit^o aut̄ vita est p̄pter iusticiā: vtrūq; in hoīe viuēte atq; in hoc corpe cōstituto eē demonstrās: et corpus mortuū: et sp̄m̄ vitā. Nec tñ dixit corpe mortale: sed mortuū: quous eadē paulo post etiam mortalia corpa sicut v̄statius vocantur appellet. Hos ḡ mortuos exhibuit mare qui in eo erāt: id est exhibuit hoīes h̄ seculū q̄cūq; in eo erāt q̄ nō dū obierant. Et mors et infern^o in q̄t reddiderunt mortuos quos in se habebant. Mare exhibuit: quia si qui inuenti sunt affuerunt. Ad. 2. infernus reddiderūt quoniam vite de qua iā exierant reuocarūt. Nec frustra fortasse nō satis fuit vt diceret: mors aut infern^o: sed vtrūq; dictū est. Ad. 2. p̄pter bonos: qui tantūmō morte p̄peti potuerunt nō et infernū: infern^o aut̄ p̄pter malos: q̄ etiā penas apud inferos pendūt. Si enim nō absurde credi videt antiquos etiā sc̄os qui venturi x̄pi tenuerunt fidē: locis quidē a tormentis impioz remotissimis: sed ap̄ inferos fuisse donec eos inde sanguis x̄pi: et ad ea loca descensus erueret: profecto deinceps boni fideles effuso illo p̄cio iam redempti: pro: sus inferos nesciūt: donec etiā receptis corpi^o bona recipiant q̄ merent^o. Lū aut̄ dixisset: et iudicati sunt singuli s̄m̄ facta sua breuit subiecit quēadmodū fuerit iudicati. Et mors et infern^o in q̄t missi sūt i stagnū ignis: his noīb^o significās diabolū: qm̄ mors ē auctor et infernaz penaz vniūsamq; simul demonū societate. Hoc ē em̄ qd̄ sup̄ euidēt^o p̄ccatū pando iā dixerat. Et diabol^o q̄ seducebat eos: missus ē in stagnū ignis et sulphur. Ad. 2. ibi vō obscurū adiūxerat dicens: q̄ et bestia et pseudo p̄pha. h̄ apti^o et q̄ nō sunt iucti in q̄t i libro vite sc̄pti: missi sūt in stagnū ignis. Ad. 2. liber iste cōmēorat: ne obliuōe fallat: s; p̄destinatōez significat eorū q̄b^o etna dabit^o vita. Neq; enī nescit eos de^o et i h̄ libro legit vt sc̄iat: s; pot^o ip̄a et

prescientia de illis q falli n pot liber e vite: i quo
sunt scripti: id e pcogniti. La. XVI.

Iniro aut iudicio quo pnuciauit iudica
f dos malos: restat vt etiā de bonis dicat

It. 25. Itā ei explicauit qd breuit a dño dicitur
est. Itū isti i suppliciu eternū: sequit vt expli
cet qd et iā ibi pnectit: iusti aut in vitā eternā

It. 21. Et vidi inqt celū nouū et frā nouā. Itā p mū ce
lū et frā pma recesserūt: et mare iā nō ē. Itō si
et ordie qd supi p occupādo iā dixit: vidisse se

It. 20. sup thronū sedentē: a cui facie fugit celū et frā
Judicaris qpe his q scripti nō sūt in libro vite
et in etnū ignē missis: q ignis cuiusmodi: et in q
mūdi vel rex pte futurū sūt: hoies scire arbitroz

It. 7. neminē nisi forte cui spūrit diuinū oñdit. Tunc
figura hui mūdi mūdanor igniū p flagratōe

It. 7. pteribit: sic factū ē mūdanor aqru fundatiōe
diluuij. Itā itaq vt dixi p flagratōe mūdana
elemētoz corruptibiliū qitates q corpib nris

It. 7. corruptibilib pgruebāt: ardēdo penit inter
ibit: atq ipa substātia eas qitates habebit q
corpib immortalib mirabili mutatiōe puenit:

It. 7. vt scz mūd i meli innouat: apte accōmode
tur hoibus: etiā carne in meli innouatis. Qd

It. 21. aut ait. Et mare iā nō ē: vtz maxio illo ardore
sicceat: an et ipm vertat in meli nō facile dixerit
It. 7. qpe nouū et frā nouā futurā legim. De

It. 4. mari aut nouo aliqd me vspia legisse nō reco
lo: nisi qd in hoc eadē libro repit: tanq mare vi
treū simile chrystallo. Sz tūc nō de isto fine se

It. 21. culi loqbat: nec pprie dixisse videt mare: s tan
q mare. Quis et nūc sic clamat pphetica locu
tio pprijs vbis translata miscere: ac si quodā

It. 21. mō velare qd d: potuit de illo mari dicere. Et
It. 20. mare iā nō ē: de q sup dixerat. Et exhibuit ma
re mortuos q in eo erāt. Itā em tūc nō erit h se
culū: vita mortalitū: turbulentū et pcellōsū: qd

It. 21. maris noie figurauit. La. XVII.

It. 21. T ciuitatē in qt magnā hierusalē nouā
e vidi descendētē de celo a deo aptataz
quasi nouā nuptā ornatā marito suo: et

It. 21. audiui vocē magnā de throno dicētē. Ecce ta
bernaculū dei cū hoib et habitabit cū eis: et ipi
erūt plus ei et ipe de erit cū eis. Et absterget

It. 21. ab oculis eoz oēm lachrymā: et mors iā nō erit
neq luct: neq clamor: s nec vllus dolor: qz p
ora abieit. Et dixit q sedit in throno. Ecce no
ua facio oia. De celo descēdere ista ciuitas d:

It. 4. qm celestis ē gfa q de eā fec. Propf qd eidiē
etiā p eia. Ego sū dñs faciens te. Et de celo
quidē ab initio sui descēdit: ex q p hui seculi tē
pus gratia dei desup veniēte plauacrū regnā
tiōis in spūsancto misso d celo: subinde ciues
ei accrescūt. Sz p iudiciū di qd erit nouissimū

It. 4. Itā celestis ē gfa q de eā fec. Propf qd eidiē
etiā p eia. Ego sū dñs faciens te. Et de celo
quidē ab initio sui descēdit: ex q p hui seculi tē
pus gratia dei desup veniēte plauacrū regnā
tiōis in spūsancto misso d celo: subinde ciues
ei accrescūt. Sz p iudiciū di qd erit nouissimū

It. 4. Itā celestis ē gfa q de eā fec. Propf qd eidiē
etiā p eia. Ego sū dñs faciens te. Et de celo
quidē ab initio sui descēdit: ex q p hui seculi tē
pus gratia dei desup veniēte plauacrū regnā
tiōis in spūsancto misso d celo: subinde ciues
ei accrescūt. Sz p iudiciū di qd erit nouissimū

p ei filii iesu xpm: tāta ei et tā noua de dei mu
nere claritas appebit: vt nulla remaneat vetu
statis vestigia: qn qdē et corpa ad incorruptio
nem atq immortalitē nouaz ex vetere corrup
tione atq mortalitate trāsibūt. Itā h de isto

It. 21. tpe accipe q regnant cū rege suo mille annis i
pudentie nimie mihi videt: cū aprissime dicat
Absterget de oēm lachrymā ab oculis eoz: et

It. 21. mors iā nō erit neq luct: neq clamor: s nec vl
lus erit dolor. Quis em tā sit absurd: et obfusa
tissima p tentiōe vesam: q audeat affirmare i
hui mortalitatis etnū: nō dico plm sanctuz

It. 21. s vnūquēqz sanctorū q hāc vel ducat vl ductu
rus sit vel duxerit vitā: nullas hnt lachrymas
et dolores: cū pot qto qsq est sanctor: et desi
derij sancti plenior: tāto sit ei i orando stetus
vberior: An nō est vox ciuitatis supne hierlm
q dicit. Facite sūt mihi lachryme mee panes die

It. 21. ac nocte. Et lauabo p singulas noctes lectum
meū lachrymis meis stratū meū rigabo: et ge
mitus me nō ē abscondit a te. Et dolor me re
nouat: et aut xō nō ei filij sūt q igemiscūt gra
uari: in q nolūt expoliari: s supuestiri vt abfor
beat mortale h a vita: Nōne ipi sūt q pmitias
hntes spūs in semetipsis ingemiscūt: adoptio
nē expectantes redēptionē corpis sui: An ipse
apls paul n erat sup hierosolymitā: vl n inf
tomagis h erat: qn pro israeliticis fratrib car
nalibus suis tristitia illi erat magna et cōtinu
dolor cordi ei: An aut mors nō erit in isto tē
pore: nisi qn dicit. Vbi est mors p tentio tua:
vbi est mors acule tu: Aculeus aut mortis ē
peccatū. Qd tūc vtiq nō erit qn dicit: vbi est
It. 21. hūc xō nō qlibet infimus illi ciuitatis: s idez
ipe Joānes in epla sua clamat. Si dixerim qz
peccatū nō habem nos ipos seducim et vitas
in nobis nō est. Et in h qdē libro cui nomen ē
apocalipsis: obscure multa dicunt vt mentem
legētis exerceāt: et pauca in eo sūt: ex qz mani
festatiōe indagen: cetera cū labore: mō xē qz
sic eadē multis mōis repetit vt alia atq alia di
cere videat: cū aliter atq aliter h ipa dicere in
uestiget. Uerū in his vbis vbi ait. Absterget
de oēm lachrymā ab oculis eoz: et mors iā nō
erit: neq luct: neq clamor: s nec vllus dolor:
tāta luce dicta sūt d seculo futuro et immortalitate
atq eternitate scōz. Tūc ei solū atq ibi solū ista
si est: vt nulla deam i lris sacri qreere vl legē
māifesta: si h putauerim obscura. La. XVIII

It. 21. Tūc iā videam qd etiā apls petrus d
n hoc iudicio scripserit. Venient inqt in
nouissimo dierum illusiōe illudētes fm
proprias concupiscentias suas eūtes et dicen
tes. Vbi est pmissū pūtie ipius: Ex q em pres

It. 21. p. 41.
It. 21. p. 6.
It. 21. p. 37.
It. 21. p. 38.
It. 21. p. 2. Loz. 5.
It. 21. Rom. 8.

It. 21. Rom. 9.

It. 21. p. 1. Loz. 15.

It. 21. p. 1. Job. 1.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

It. 21. p. 2. Pe. 3.

Apoē. 21.

p. 41.

p. 6.

p. 37.

p. 38.

2. Loz. 5.

Rom. 8.

Rom. 9.

1. Loz. 15.

1. Job. 1.

Apoē. 21.

2. Pe. 3.

domierūt: sic oīa p̄seuerāt ab initio. creature
 Latet em̄ illos hoc volētes qz celi erāt olim et
 terra de aqua: et p̄ aquā p̄stituta dei verbo per
 quē q̄ tūc erat mūd^o aqua inūdat^o dep̄t̄. q̄ at
 nūc sūt celi et fra: eodē x̄bo repositi sūt igni re
 seruādi in diē iudicij et p̄ditōis hoīm impioꝝ

Ibidem. hoc vñū x̄o nō lateat vos fratres carissimi: qz
 vñ^o dies ap̄ d̄m sic mille āni et mille āni sic di
 es vñ^o: nō tardat d̄s p̄missū suū sic quidam
 tardantē existimant: s̄ patienter fert p̄ nos:

2. Pe. 3 nolēs aliq̄ē p̄ire: s̄ oēs in penitentiā p̄iti. Cle
 niet at̄ dies d̄ni vt fur: in q̄ celi magno impetu
 transcurrēt: elemēta aut̄ ardentia resoluēt: et
 fra et q̄ in ip̄a sūt opa exurent. Ibis q̄ oib^o pere
 untibus: q̄les optet eē nos in sanctis p̄uersati
 omib^o expectātes: et p̄perātes ad p̄itiā diei d̄ni
 p̄ quā celi ardētes soluent: et elemēta ignis ar
 dore decoquent. Nouos x̄o celos et fr̄a nouaz

Ibidem. fm̄ p̄missa ip̄i expectam^o: in q̄b^o iusticia inha
 bitat. Nichil hic dixit de resurrectiōe mortuoz
 s̄ sane de p̄ditōe mūdi hui^o satis: vbi etiā com
 mēorās factū ante diluuiū: videt̄ admonuisse
 q̄dā mō: quaten^o in fine hui^o seculi mūdū istuz
 piturū eē credam^o. Nā et illo tpe pisse dixit qui
 tūc erat mūdū: nec solū orbē fr̄e: vertētā ce
 los quos vtiq̄ istos aereos intelligim^o: q̄ p̄ lo
 cū ac spaciū: tūc aq̄ crescēdo supauerat. Ergo
 tot^o aut pene tot^o aer iste ventosus: q̄ celum
 vel pon^o celos vocat: s̄ istos vtiq̄ imos non il
 los sup̄mos vbi sol et lūa et sidera p̄stituta sūt cō
 uersus fuerat in humidā q̄litate: atq̄ h̄ mō cū
 fra perierat cui^o fr̄e vtiq̄ p̄o: facies fuerat de
 leta diluuiō. Qui aut̄ nūc sūt in q̄t celi et fra co
 dē x̄bo repositi sūt: igni seruādi in diē iudicij
 et p̄ditōis hoīm impioꝝ. Proide q̄ celi et q̄ fra: i. q̄
 eadē aq̄ mūdus p̄ eo mōdo q̄ diluuiō perijt ex
 reposit^o est: ip̄e igni nouissimo reseruat in die
 iudicij et p̄ditōis hoīm impioꝝ. Nā et hoīm p̄
 p̄ter magnā quandā cōmutationē nō dubitat
 dicerē p̄ditionē futurā: cū tñ eoz q̄uis in eter
 nis penis sit māsura natura. Querat forsitan
 aliq̄s: si post factū iudiciū iste mūd^o ardebit an
 teq̄ p̄ illo celū nouū et terra noua reponantur
 eo ip̄o tpe cōflagratiōis ei^o: vbi erūt sancti cuz
 eos hātes corpa in aliq̄ corpali loco eē necesse
 sit: possum^o r̄ndere futuros eos eē in sup̄iorib^o
 ptib^o: q̄ ita nō ascēdet flāma illi^o incendiū quē
 admodū nec vnda diluuiū. Talia q̄pe illis in
 erūt corpa: vt illic sint vbi eē voluerit: sed nec
 ignem cōflagrationis illi^o pertimescunt im
 mortales atq̄ incorruptibiles facti: sicut v̄ iro
 rum trium corruptibilia corpa atq̄ mortā
 lia: in camino ardenti viuere illesa potuerunt

Ibidem. Qui aut̄ nūc sūt in q̄t celi et fra co
 dē x̄bo repositi sūt: igni seruādi in diē iudicij
 et p̄ditōis hoīm impioꝝ. Proide q̄ celi et q̄ fra: i. q̄
 eadē aq̄ mūdus p̄ eo mōdo q̄ diluuiō perijt ex
 reposit^o est: ip̄e igni nouissimo reseruat in die
 iudicij et p̄ditōis hoīm impioꝝ. Nā et hoīm p̄
 p̄ter magnā quandā cōmutationē nō dubitat
 dicerē p̄ditionē futurā: cū tñ eoz q̄uis in eter
 nis penis sit māsura natura. Querat forsitan
 aliq̄s: si post factū iudiciū iste mūd^o ardebit an
 teq̄ p̄ illo celū nouū et terra noua reponantur
 eo ip̄o tpe cōflagratiōis ei^o: vbi erūt sancti cuz
 eos hātes corpa in aliq̄ corpali loco eē necesse
 sit: possum^o r̄ndere futuros eos eē in sup̄iorib^o
 ptib^o: q̄ ita nō ascēdet flāma illi^o incendiū quē
 admodū nec vnda diluuiū. Talia q̄pe illis in
 erūt corpa: vt illic sint vbi eē voluerit: sed nec
 ignem cōflagrationis illi^o pertimescunt im
 mortales atq̄ incorruptibiles facti: sicut v̄ iro
 rum trium corruptibilia corpa atq̄ mortā
 lia: in camino ardenti viuere illesa potuerunt

Dan. 3
 Capitulū XIX.

Ultas tñ euāgelicas applicasq̄ senten
 m̄ tias: d̄ d̄no isto iudicio nouissimo video
 mibi eē p̄tercūdas: ne h̄ volumen in ni
 miā lōgitudinē puoluat: s̄ nullo mō eē p̄tereun
 dus apl̄s paul^o: q̄ scribēs ad thessalonicenses.
 Rogam^o inq̄t vos fratres p̄ aduētū d̄ni n̄si ie
 su x̄pi: et n̄se. p̄gregatiōis in ip̄m: vt nō cito mo
 ueamini mēte: neq̄ s̄reamini: neq̄ p̄ sp̄m̄ neq̄
 p̄ verbū: neq̄ p̄ epl̄am tanq̄ p̄ nos missam q̄si i
 stet dies d̄ni. Ne q̄s vos seducat villo mō: quo
 niā nisi venerit refuga p̄muz: et reuelat^o fuerit
 h̄o p̄cti fili^o interit^o q̄ adūsat: et super tollit sup̄
 oē q̄d d̄: deus aut̄ q̄d colit: ita vt in tēplo dei se
 deat ostentās se tanq̄ sit deus. Nō retinet^o in
 mēoria q̄d adhuc cū eē ap̄d vos h̄ dicōbā vos
 bis: Et nūc q̄ detineat scitis: vt reuelet in suo
 tpe. Nā em̄ mysteriūz iniquitatis opa: tñ q̄ nō
 tenet teneat donec de medio fiat. Et tūc reue
 labit iniqu^o ille: quē d̄ns iesus interficiet spiri
 tu oris sui: et euacuabit illū inatōe p̄tie sue cū
 cur^o est p̄sentia fm̄ coopationē sathane in om̄i
 x̄tute et signis et p̄digijs mēdaciū: et i oī seducti
 one iniquat^o his q̄ pereit: p̄ eo q̄ dilectionē xi
 tatis nō receperūt vt salui fierēt. Et id̄ mittet
 illis de^o opationē error^o vt credāt mēdacio: et
 iudicent^o oēs q̄ nō crediderūt veritati: s̄ p̄sen
 serūt iniquat^o. Nulli dubiū eē de antiq̄po ista
 dixisse dieq̄ iudicij. Ibis em̄ appellat die d̄ni nō
 esse venturū: nisi ille p̄ior venerit quē refuga
 vocat vtiq̄ a d̄no deo. Quōd si de oibus impis:
 merito dici potest: quanto magis de isto? Sed
 in quo dei tēplo vt deus sit sessurus incertū ē:
 vtrum in illa ruina templi q̄d a salomone rege
 constructum est: an vero in ecclesia. Non eniz
 templum alicuius idoli aut demonis: templūz
 dei apostolus diceret. Unde nōnulli non ip̄m
 principem: sed vniuersum quodā mō cor^o ei^o
 id est ad eum p̄tinentē hominū multitudinez
 simul cū ip̄o suo principe: hoc loco intelligi an
 tichristū volunt: rectiusq̄ putant etiā latine di
 ci sicut in greco est: non in templo dei: sed in tē
 plum dei sedeat tanq̄ ip̄e sit templum dei: q̄d
 est ecclesia: sicut dicimus sedet in amicum: id ē
 velut amicus: vel si quid aliud isto locutionis
 genere dici solet. Quā aut̄ ait. Et nunc quid de
 tineat scitis: id est quid sit in mora que cā sit di
 latōis eius vt reuelet in suo tēpore scitis: q̄n̄
 scire illos dixit: apte hoc dicere noluit. Et ideo
 nos qui nescimus q̄d illi sciebāt: puenire cū la
 bore ad id q̄d sensit apl̄s cupimus: nec vale
 mus p̄sertim quia et illa que addidit: hunc sen
 sum faciunt obscuriorem. Nam quid est: Nam
 ei mysteriū iniquitatis opatur: tñ q̄ mō tene te
 neat: donec de medio fiat: et tūc reuelabit ille

1. testa. 2

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

M: quous? Ego p: sus qd dixerit: me fateor: i gra re. Suspiciōes tñ hoim q̄s vel audire vel lege re de hac re potui: nō tacebo: Quidaz putāt h de impio dictū fuisse romano: ⁊ p̄pterea pau lū ap̄m nō id apte scribere voluisse: ne calūni am videlicet scurreret: qd romāo impio male
 2. testa. 2. opauerit cū speraret eternū: vt h qd dixit: iaz ei mysteriū iniquitatis opaf: neronē voluerit in telligi: cui iā facta velut anti xp̄i videbant: vñ nōnulli ip̄m resurrecturū ⁊ futurū anti xp̄m sus picant. Alij vō nec eū occisū putāt s̄ s̄tractū poti⁹ vt putaret occisus: ⁊ viuū occultari in vi gore ip̄ius erat: in q̄ fuit cū crederet extinct⁹: donec suo tpe reuelet ⁊ restituat in regnū. S̄z multū mibi mira ē hec opinantiū tāta p̄suprio
 Ibidem. Jld tñ qd ait ap̄s. Tñ q̄ mō tenet teneat do nec de medio fiat: nō absurde de ip̄o romano impio credid̄ dictū: taq̄ dictū s̄r. Tñ q̄ mō im perat imper: donec de medio fiat. i. de medio tollat. Et tūc reuelabit̄ iniqu⁹ quez significari anti xp̄m null⁹ ambigit. Alij vō ⁊ qd ait: qd de teneat scitis: ⁊ mysteriū opaf iniquitatis: nō pu tant dictū nisi de malis ⁊ fictis q̄ sūt in ecclia: donec pueniat ad tñ nūez q̄ anti xp̄m magnū p̄lm faciat: ⁊ h eē mysteriū iniquitatis: qz videt̄ occultū. Hortari at̄ ap̄m fideles vt in fide quā tenent tenaciter p̄seuerent dicendo. Tñ qui mō tenet teneat donec de medio fiat: h est do nec exeat de medio ecclie mysteriū iniquitatis qd nūc occultū ē. Ad ip̄m em̄ mysteriū p̄tinere arbitrat̄: qd ait in eplā sua Joānes euāgelista Pueri nouissima hora ē: ⁊ sic audistis qd anti xp̄s sit v̄tur⁹: nūc aut̄ anti xp̄i multi facti sunt. Tñ cogit̄ q̄ nouissima s̄r hora. Ex nob̄ erie rūt: s̄ nō erāt ex nobis. Qd si fuissent ex nob: p mansissent vtiq̄ nobiscū. Sic q̄ an̄ sinez in hac hora inquit̄ quā Joānes nouissimā dic̄: erie rūt multi heretici de medio ecclie: q̄s multos dic̄ anti xp̄os: ita oēs tūc inde eribunt: q̄ nō ad xp̄m: s̄ ad illū nouissimū anti xp̄m p̄tinebūt: et tūc reuelabit̄. Aliusq̄ sic: alius aut̄ sic apli ob scura v̄ba p̄iectat: qd tñ cū dixisse nō dubiū est nō v̄ciet ad viuos: ⁊ mortuos iudicādos xp̄us nisi p̄s venerit ad seducēdos in aīa mortuos aduersari⁹ eius anti xp̄s: q̄uis ad occultū iaz iudiciū dei p̄tineat: q̄ ab illo seducerent. P̄e sentia q̄pe ei⁹ erit sicut dictū ē fm̄ oñationē sa thane: i. oñi virtute ⁊ signis ⁊ pdigijs mēdacij ⁊ in oñi seductiōe iniquitatis his q̄ perēūt. Tūc ei soluet̄ sathanas: ⁊ pillū anti xp̄m in oī s̄na v̄ tute mirabilis qdē: s̄ mēdacij opabit̄. Qd so let ambigi: vtz p̄pterea dicta sint signa ⁊ pdi gia mēdacij qm̄ mortales sensus p̄phārasma ta deceptur⁹ ē: vt qd si facit facere videat̄. An

qz illa ip̄a etiā si erūt v̄a pdigia ad mēdacij p̄ trahēt credituros si ea potuisse nisi dimit̄ fieri virtute diaboli crescēte maxie qm̄ tantā q̄tā nū q̄ habuit accepit p̄tātē. Hō ei qm̄ de celo ignis Job. i. cecidit: ⁊ tantā familiā cū tantis gregib⁹ peco rū sancti Job vno impetu absūpsit: ⁊ turbo ir: Ibidem. ruēs ⁊ domū deiiciēs filios ei⁹ occidit phātas mata fuerūt: q̄ tñ fuit opa sathane cui de⁹ de derat hāc p̄tātē. Prop̄ qd hoz̄ q̄ dca sint pdi gia ⁊ signa mēdacij: tūc poti⁹ appebit. S̄z p̄p qdlibet hoz̄ dictū sit: seducēt eis signis atq̄ pdigijs q̄ seduci merebūt: p̄ eo qd dilectionē 2. testa. 2. vitatis inq̄t nō receperit vt salui fierēt. Nec du bi taut̄ ap̄s addere ⁊ dicere. Jō mittet ill⁹ de⁹ Ibidem. opationē erroris: vt credāt mendacio. De⁹ em̄ mittet: qz de⁹ diaboliū facere p̄mittit ista iusto ip̄i iudicio: q̄uis faciat ille iniq̄ malignoq̄ cō silio. Ut iudicent̄ inq̄t oēs q̄ nō crediderit ve ritari: s̄ p̄senset̄ iniquitati. P̄o inde iudicati se ducent ⁊ seducti iudicabūt: s̄ iudicati seducēf illis iudicijs dei occulte iustis iuste occultis q̄ bus ab initio pcti rōnalis creature nūq̄ iudica re cessauit. Seducti aut̄ iudicabunt̄ nouissimo manifestoq̄ iudicio p̄ xp̄m iesū iustissime iudi catuz̄ iniustissime iudicati. La. XX. Ed hic ap̄s tacuit de resurrectione mor tuoz̄. Ad eosdē at̄ scribens in eplā p̄ma 1. thes. 4. Holoz̄ inq̄t ignorare vos fratres de do: mientib⁹. nō p̄tristemi sic ⁊ ceteri q̄ spez nō hnt. Nā si credim⁹ q̄ iesus mortu⁹ ē ⁊ resur rexit: ita ⁊ de⁹ eos q̄ dormierūt p̄ iesū adducet cū eo. Hoc em̄ vob̄ dicim⁹ in x̄bo dñi: qz nos vi uentes qui reliqui sum⁹ in aduētū dñi nō p̄ue niemus eos qui ante dormierūt: quoniam ip̄e dñs in iussu: ⁊ in voce archangeli: ⁊ in tuba dei descendet de celo: ⁊ mortui qui in christo s̄r: resurgent primi. Deinde nos viuentes qui re liqui sumus simul cum illis rapiemur in nubi bus obuiam christo in aera: ⁊ sic semp̄ cū dño erimus. Hec verba aplica resurrectione mortuoz̄ futurā: qm̄ veniet dñs xp̄s vtiq̄ ad viuos ⁊ mortuos iudicādos: p̄clarissime ostendūt. Sed queri solet: vtrum illi quos hic viuentes inuenturus est xp̄s: quoz̄ perfor̄ am in se atq̄ illos qui tunc secum viuebant transfigurabāt apostol⁹: nūq̄ omnino morturi sint: an ip̄o tē poris puncto quo cū resurgētib⁹ rapient̄ i nu bib⁹ obuiā xp̄o in aera: ad immortalitatez̄ per mortem mira celeritate transibunt. Neq̄ em̄ dicendum est fieri nō posse vt dū per aera i s̄ lime portant̄: in illo spacio ⁊ moriantur: ⁊ reui uiscant. Qd em̄ ait. Et ita semp̄ cū dño erim⁹ non sic accipiendū est: taq̄ in aere nos dixerit 1. thes. 4. s̄ cū dño eē mansuros: quia nec ip̄e vtiq̄ ibi

Liber

manebit: qua veniens trāsitur. Veniet q̄p
pe ibi obuiā: n̄ manēt: s̄ ita cū dño erim. sic
erim? sp̄ h̄ites corpa sempit̄na: ybicūq; cū illo
fuerim? Ad h̄c aut̄ sensū quo existimam? etiā
illos quos hic viuos inuentur? dñs in: ip̄o p̄
uo spacio: r̄ passuros mortez r̄ accepturos im-
mortalitatē: ipe apl̄s nos videt v̄gere vbi dicit
In x̄po oēs viuificabunt: cū alio loco de ip̄a lo-
quens resurrectione cor̄porū dicat. Tu qd̄ semi-
nas nō viuificas nisi prius moriat̄. Quō igr̄ q̄s
viuentes hic x̄ps inueniet p̄ immortalitatē i illo
viuificabunt: r̄ si nō moriant̄: cū videam? p̄p̄
hoc eē dictū. Tu qd̄ semias nō viuificas: nisi p̄
us moriat̄. Aut si recte nō dicim? seminari: ni
si ea corpora hoim̄ q̄ moriendo quoq; nō p̄uer-
tunt in terrā: sic sese habet etiā in illa trāsgres-
sionē patrē generis h̄iant diuinit? prolata sn̄ia
Terra es et in terrā ibis: fatendū ē istos quos
nondū de cor̄pibus egressos cū veniet x̄ps iue-
niet: r̄ istis verbis apl̄s: r̄ illis de genesi nō re-
neri: qm̄ sursum in nubib? rapti nō vtiq; semian-
tur: q; nec eūt in terrā: nec redeūt: siue nullā
prolix experiant mortē: siue paululū in aere
moriant̄. S; aliud rursum occurrit: qd̄ idē dic-
apl̄s cū de resurrectione cor̄porū ad corintheos
loqueret̄. Dñs resurgem? vel sic alij codices
habent: oēs dormiem?. Luz̄ nec resurrectio
fieri possit nisi mors p̄cesserit: nec dormitiōne
possum? illo loco itelligē nisi mortē: quō oēs v̄l
dormient vel resurgēt si tā multi q̄s in cor̄po-
re inuētur? ē x̄ps: nec dormient nec resurgent
Si ḡ sanctos q̄ reperient x̄po veniente viuētes
eic; in obuiā rapiēnt: crediderim? in eodez ra-
ptu de mortib? cor̄pib? exituros: r̄ ad eadez
mox immortalia redituros nullas in v̄bis apl̄s
patiēmur angustias: siue vbi dicit. Tu qd̄ semi-
nas nō viuificas nisi prius moriat̄: siue vbi dicit.
Dñs resurgemus aut oēs dormiem?: q; nec il-
li p̄ immortalitatē viuificabūt: nisi quālibet pau-
lulū tñ ante moriant̄: ac p̄ h̄ r̄ a resurrectione
nō erūt alieni quā dormitiō p̄cedet q̄uis bre-
uissima: nō tamen nulla. Tur aut̄ nob̄ incredi-
bile videat̄ illā multitudinē cor̄pū in aere quo
dāmō seminari: atq; ibi protinus immortaliter
atq; incorruptibiliter reuiuiscere: cū credamus
q̄ idē ip̄e apl̄s alibi ap̄tissime dicit In ictu oculi fu-
turā resurrectionē r̄ in membra sine fine victu-
ra tanta facilitate: tantaq; incestimabili veloci-
tate redituz: antiquissimoz cadauerū puluerē?
Recab illa sn̄ia q̄ hōi dcm̄ ē. Terra es r̄ i fraz
ibis futuros illos eē sc̄ros arbitremur imunes
si eoz mortē in fra nō recedēt cor̄pa: s̄ sicut i
ip̄o raptu morient̄: ita et resurgēt dum ferun-
tur in aera. In terram quippe ibis: id est in

hoc ibis amissa vita quo eras ante q̄ sumes
res vitaz id est hoc eris examinis quod eras
anteq̄ esses animatus. Terre q̄pe insufflauit
deus in faciē statū vite: cum factus esset hō in
animā viuā. Tanq̄ diceret. Terra es anima-
ta quod nō eras terra et ex animis sicut eras.
Qd̄ sunt r̄ anteq̄ putrescant oia cor̄pa mortu-
orum: quod erūt r̄ illa si morient̄ vbiq; mor-
iant̄ cum vita carebūt: quā cōtinuo receptu-
ra sunt. Sic ergo ibūt in terrā: quādo ex viuis
hoibus terra erūt: quē admodū it in cinerē qd̄
fit cinis: it in vetustate qd̄ fit vetus: it in testam
qd̄ ex luto fit testa: r̄ alia arcescencia sic loq̄mur
Quō aut̄ sit futurū qd̄ nūc p̄ n̄e ratiuncule vi-
ribus v̄tūq; conijcimus: tūc pot? erit vt nos-
se possimus. Resurrectionē quippe mortuozū
futurā esse in carne: qm̄ x̄ps ventur? est viuos
iudicaturus r̄ mortuos: oportet si christiani eē
volum? vt credamus. S; nō ideo de hac re in
anis est fides n̄ fa: si quē admodū futura sit p̄fe-
cte cōphendere nō valem?. Verū tā sicut p̄-
missimus de hoc iudicio dei nouissimo etiā pro-
phetici veteris libri qd̄ p̄nunciauerint: q̄tū sa-
tis esse videbit̄ debemus ostendere. Que sic
arbitroz nō tanta mora necesse erit tractari et
exponi si istis que p̄missim? lector: curauerit ad
iuuari.

Cap. XXI

Propheta esaias. Resurgent inquit
mortui: r̄ resurgent qui in sepulcris
erant: r̄ letabunt omnes q̄ sunt in ter-
ra. Ros em̄ q̄ abs te est: sanitas illis est: terra
vero impiorū cadet. Tortū istud supius ad re-
surrectionē p̄tinet beatorū. Qd̄ aut̄ ait. Terra
vero impiorū cadet: bene intelligit̄ dictū: cor̄-
pora vero impiorū ruina damnationis excipi-
et. It̄ dō si de bonozū resurrectione qd̄ dictū est
diligenti? r̄ distincti? velim? intueri: ad p̄mam
referēdū est qd̄ dictū ē. Resurgent mortui: ad
secundā vero qd̄ sequit̄. Et resurgent q̄ in se-
pulcris erant. It̄ r̄ si illos inquiramus sc̄os q̄s
hic viuos inuentur? est dñs: eis congrue depu-
tabit̄ qd̄ adiunxit. Et letabunt omnes q̄ sunt in
terra: ros em̄ q̄ abs te est: sanitas illis ē. Sani-
tatē loco isto immortalitatē rectissime accipim?.
Ea nāq; ē plenissima sanitas q̄ nō reficitur al-
tē die spem p̄s dans bonis deinde terrē
malos: idē p̄p̄ha sic loquit̄. Hec dicit dñs: Ec-
ce ego declinabo in eos vt flumē pacis: r̄ vt tor-
rens inūdās gloriā gētiū. Filij eoz sup̄ hūme-
ros portabunt r̄ sup̄ gēnuā cōsolabunt. Quē
admōdū si quē mat̄ consolet̄: ita ego vos cōso-
labor: r̄ in hierusalē cōsolabimini: r̄ videbitis:
r̄ gaudebit cor vestrū: r̄ ossa vestra sicut herba

Esai. 25

Ibidem

Ibidem

Esai. 66

Ibidem

Ibidem. exoriet. Et cognosceſ man^o dñi colētib^o cū: et
 cōminabiſ p̄tia cib^o. Ecce ei dñs vt ignis ve-
 niēt: et vt tēpeſtas curr^o ei^o: reddē in indignati-
Ibidem. one vindictā: et vaſtationē in flāma ignis. In
 igne em̄ dñi iudicabiſ ois terra: et in gladio ei^o
 ois caro: multiq; vulnerati erūt a dño: In bo-
 noꝝ p̄miſſiōe ſe decliare diē vt flumē paci: qđ
 p̄fecto abūdantiā paci illi^o debem^o accipe: qua
 maior eē nō poſſit h̄ac vtiq; in fine rigabimur
 de q̄ in p̄cedēti libro abūdanter locuti ſumus.
 Hoc flumē ſe in eos declinare diē: qđ t̄atā b̄ti
 tudinē pollicet: vt intelligam^o in illi^o felicita-
 tis regiōe qđ i celis ē h̄ flumie oia ſatiari. Sz qz
 et frenis corq; p̄p̄tū corruptiōis atq; imorta-
 litatis vim iſſuet: iō declinare ſe diē h̄ flumē: vt
 de ſup̄nis qđ amō etiā i ferioꝝa p̄ſudar: et hoies
Isa. 4. eq̄les āgelis reddat. Hierlīm qđ nō illā q̄ ſeruit
 cū filiis ſuis: ſi liberā matrē n̄ am intelligamus
 ſin aplm̄ eternā in celis: vbi poſt labores erūt
 narū curari q; mortaliū ſolabimur tanq; par-
 uuli ei^o in hūeris genibusq; portari. Rudes ei
 nos et nouos blādiſſimis adiutorijs inſolita no-
 bis illa b̄tudo ſuſcipiet: vbi videbim^o: et gau-
 debit cor noſtrū. R. c. exp̄ſit qđ videbim^o. Sz
 qđ niſi deū: vt i pleaf in nob̄ p̄miſſū euāgelicū
Mat. 5. B̄ti mūdo corde: qm̄ ip̄i deū videbūt. Et oia
 illa q̄ nūc nō videm^o: credētes aut̄ ea p̄ modū
 lo capacitatis hūane lōge min^o q̄ ſūt i cō-
 parabili cogitam^o. Et videbitis inq̄t: et gaude-
 bit cor v̄m. H̄ic creditis: ibi videbitis. Sz qm̄
 dicit. Et gaudebit cor veſtrū: ne putarem^o il-
 la bona hierlīm ad n̄m t̄mō ſp̄m̄ p̄tinere. Et
 oſſa inq̄t v̄ſa vt herba exoriet: vbi reſurrecti-
 onē cor p̄m̄ ſtrixit: velut qđ nō dixerat reddēs.
Ibidem. Hecq; em̄ cū viderim^o ſient ſc̄ cū fuerit facta v̄i-
 debim^o. H̄a et de celo nouo ac fra noua iaz ſup̄
 dixerat: dū ea q̄ ſanctis p̄mittunt in fine ſepe
 ac multifoꝝ miter dicēt. Er̄it inq̄t celū nouū et
Isa. 65. fra noua: et nō erūt mēoꝝes poꝝ: nec aſcēdēt in
 cor ip̄oꝝ: ſi leticiā et exultationē iuenient in ea.
 Ecce ego faciā hierlīm exultationē et p̄m̄ meū
Ibidem. leticiā: et exultabo in hierlīm: et letabor in popu-
 lo meo: et vltra nō audiet in illa vox ſlet^o: et ce-
 tera: qđ quidā ad illos carnales mille annos re-
 ferre conant. Locutiōes aut̄ tropice p̄p̄tū p̄
 phetico moꝝe miſcent: vt ad intellectū ſpiritale
 int̄tio ſobria: cū qđā vtili ac ſalubri labore pue-
 niat. Pigritia v̄o carnalis vel inerudite vel i
 exercitare tarditas mētis p̄t̄a iſe ſup̄ficie: ni-
 hil putat interi^o req̄rendū. Hec de p̄phetiis
 v̄bis qđ añ iſtū locū ſc̄pta ſūt: ſatis dixerim^o. In
Isa. 66. h̄at loco v̄n ad illa digreſſi ſum^o cū dixiſſet. Et
 oſſa v̄ſa vt herba exoriet: vt reſurrectionē qđ
 dē carnis: ſi t̄m̄ bonoꝝ ſe nūc cōmēoꝝare mon-

ſtraret aduixit: et cognosceſ man^o dñi colētib^o
 cū. Quid ē h̄ niſi man^o dñi diſtinguētis cultoꝝ. *Ibidem.*
 res ſuos a p̄t̄p̄tōib^o ſuis: De qđ ſequentia p̄te-
 pens. Et cōminabiſ inq̄t p̄tia cib^o: ſiue vt ait ali *Ibidem.*
 us interpres: incredulis. Hec t̄m̄ cōminabiſ:
 ſi q̄ nūc dicunt minaci: t̄m̄ efficaciter i plebun-
 tur. Ecce em̄ inq̄t dñs vt ignis veniet: et vt tē- *Ibidem.*
 peſtas curr^o ei^o: reddere in indignatiōe vindi-
 ctā: et vaſtationē in flāma ignis. In igne ei dñi
 iudicabiſ ois terra et in gladio ei^o ois caro: ml-
 tiq; vulnerati erūt a dño: ſiue igne ſiue tēpeſta-
 te: ſiue gladio: penā iudicij ſignificat. qm̄ qđez
 ip̄m̄ dñm qđ ignē diē eē venturū eis p̄fecto qđ-
 bus penalis erit ei^o aduēt. Curr^o v̄o ei^o qđ plu-
 raliter dicit ſūt: āgelica miniſteria nō incōueni-
 enter accipim^o. Qđ aut̄ aut oēm frā et oēm car-
 nē in ei^o igne et in gladio iudicari: nō etiā h̄ ſpi-
 ritales intelligam^o et ſcōs: ſi t̄m̄ nos atq; carna-
 les: de quib^o dicitur ē. Qui terrena ſapiunt et ſa- *Ibid. 3.*
 p̄re ſin carnē mors ē: et q̄les oino caro appel-
 lanſ a dño vbi diē. Nō p̄manebit ſp̄s me^o i ho- *Sene. 6.*
 mib^o iſtis: qm̄ caro ſūt. Qđ v̄o h̄ poſitū ē. Adul- *Isa. 66.*
 ti vulnerati erūt a dño: iſto vulnere fiet mors
 ſcōa. P̄t̄ qđē et ignis et gladi^o et vuln^o accipi i
 bono. H̄a et ignē dñs velle ſe dixit mittē in mū *Luce. 12.*
 dū: et viſe ſūt illis lingue diuine velut ignis qđ *Act. 2.*
 venit ſp̄s ſanct^o: et nō venit inq̄t idē dñs paceꝝ *Mat. 10.*
 mittere in frā: ſi gladiū. Et ſi monē d̄ diē ſc̄pta: *Heb. 4.*
 ra gladiū bis acutū p̄p̄tū acie geminā teſtamē-
 toꝝ dūū: et in cāntico cānticoꝝ caritate ſe diē ſan- *Cant. 4.*
 cta ecclia vulneratā velut amoris i petu ſagitta
 tā. Sz h̄ cū legim^o vel audim^o vltorē dñm eſſe
 v̄turū: quē admodū h̄ i intelligēda ſint clarū eſt
 Deinde breuiſ cōmēoꝝatis eis qđ p̄ h̄ iudicium
 ſumēnt ſub figura ciboꝝ i lege veteri veteroꝝ-
 rū: a qđ ſe nō abſtinuerit: p̄ctōꝝes ip̄ioſq; ſigni-
 ficās: recapitulat ab initio gr̄am noui teſtamē-
 ti: ex p̄mo ſaluatoꝝis aduētū v̄ſq; ad vltimū iu-
 diciū de qđ nūc agim^o: p̄ducēs ſiniēſq; ſermōne
 H̄arrat nāq; dñm dicē ſe v̄ire vt p̄greget oēs
 gētes: eaſq; v̄turas: et viſuras gl̄iaz ei^o. Qēs *Roma. 3.*
 em̄ ſic diē apl̄s peccauerūt: et egent gl̄ia dei. Et *Isa. 66.*
 relicturū ſe diē ſup̄ eos ſigna: qđ vtiq; mirātes
 credāt i eū: et miſſur̄ ex illis ſaluatoꝝ i gētes di-
 uerſas: et in lōginq; iſulas: qđ n̄ audiet nomē
 ei^o: neq; viderūt gl̄iam ei^o: et ānūciaturos glo-
 riā ei^o i gētib^o: et addituros fratres iſtoꝝ qđbus
 loq̄baſ. i. i fide ſb̄ deo p̄re fratres iſraelitay e-
 lectoꝝ. Addituros aut̄ ex oib^o gētib^o mun^o do *Ibidem.*
 miſio in iumētis et vehiculis: qđ iumēta et vehicu-
 la b̄n̄ intelligunt adiutoria eē dīna: p̄ cuiuſq; ge-
 neris miniſteria dei vel āgelica vel hūana: i ci-
 uitate ſanctā hierlīm qđ nūc i ſanctis fidelib^o eſt
 diſſuſa p̄ fraſ. Ubi em̄ d̄nit^o adiuuant: ibi cre-

W

Libor

dunt: vbi credūt ibi veniūt: Compauit autē dñs illos tāq̄ per similitudinē filijs israel: offerentib⁹ ei suas hostias: cū psalmis in domo ei⁹ qđ vbiq̄ iā facit ecclesia: et p̄misit ab ip̄is se acceptur⁹ sibi sacerdotes et leuitas: qđ nihilominus fieri nūc videm⁹. Nō em̄ ex genere carnis et sanguis sicut erat primū s̄m ordinē aaron: s̄ sicut optebat in testamēto nouo: vbi s̄m ordinē melchisedech sūm⁹ sacerdos ē xp̄s: p̄ cuius qđ merito qđ in eo gr̄a dīna ptulerit: sacerdos et leuitas elegit: sic nūc videm⁹ qđ nō isto nomine qđ sepe assequunt̄ indigni s̄ ea qđ nō ē bonis malisq̄ cōis sanctitate pensandi sūt. Hec cum de ista qđ nūc impr̄is ecclesie p̄spicua nobisq̄ notissima dei miseratōe dixisset: p̄misit et fines ad quos p̄ vltimū iudiciū facta bonorū malorūq̄ discretiōe veniet dicens p̄ p̄phetā: vel de dño dicens ip̄e p̄ph̄a. Quō em̄ celū nouū et terra noua manebit corāz me dicit dñs: sic stabit semen vestrū: et nomē vestrū: et erit mensis ex mense: et sabbatū ex sabbato: et veniet oīs caro in conspectu meo adorare me in hierl̄m dicit dñs: et egredient̄ et videbūt mēbra hoīm qđ p̄uaricati sunt in me. Uermis eorū nō moriet̄: et ignis eorū nō extinguet̄: et erūt visui om̄i carni. Ad h̄ istē p̄ph̄a terminauit lib̄ū: ad qđ terminabit̄ seculū. Quidā sane nō interpretati sūt mēbra hoīm: s̄ cadauera viroz: p̄ cadauera significātes seuiētē corpm̄ penā: q̄uis cadauer nisi caro ex aīs nō solet nūcupari: illa x̄o aiata erūt corpa. Alioq̄n nulla poterūt sentire tormenta nisi forte q̄ mortuoz erūt corpa. i. eorū qđ in secundā mortē cadēt: iō nō absurde etiā cadauera dici p̄t̄. Ubi ē et illud qđ ab eodē p̄ph̄a dictū iā sup̄ posui. Terra x̄o impioz cadet. Quis at̄ nō videat a cadendo esse appellata cadauera? Uirozū aut̄ p̄ eo posuisse illos interpretes quod hominū ē manifestū ē. Neq̄ em̄ quisq̄ dicitur est p̄uaricatrix femias in illo supplicio nō futurus: s̄ ex potiore p̄sertim de quo femia facta est vterq̄ sexus accipit̄. Ueruz qđ ad rem maxime ptinet: cū et in bonis dicit̄: veniet oīs caro: q̄ ex om̄i genere hoīm popul⁹ ille stabit. Nō em̄ oēs homines ibi erūt q̄ in penis plures erūt: s̄ vt dicere ceperā cū et in bonis caro: et in malis mēbra: v̄l cadauera noīant̄. p̄fecto post resurrectionē carnis cui⁹ fides his rerū vocabulis oīno finiat̄: illud qđ boni et mali suis finibus dirimunt̄: futurū ē iudiciū declaratur.

Ibidem. Ed quō egredient̄ boni La. XXII. ad videndas penas maloz. Nūqđ corporū motu bt̄as illas relicuri sedes: et ad loca penalia precturi vt maloz tormēta cōspiciāt p̄ntia corporali. Absit: s̄ egredient̄ p̄ sciaz

hoc em̄ vbo significatū ē eos qđ cruciabunt̄ extra futuros. p̄p̄t qđ et dñs ea loca tenebras exteriores vocat: qđ p̄trari⁹ ē ille ingressus d quo d̄: suo bono. Intra in gaudiū dñi tui: nec illis mali putent̄ ingredi vt sciat̄: s̄ ad alios potius velut egredi per sciaz: qua eos cognituri sūt boni: quia id qđ extra ē: cognituri sūt. Qui em̄ erūt in penis: qđ agat̄ int̄ in gaudio dñi nescient: qđ x̄o erūt in illo gaudio qđ agat̄ foris in illis tenebris exteriorib⁹ sciet̄. Iō dictū ē egredient̄: q̄ eos etiā qđ foris ab eis erūt vtiq̄ non latebūt. Si em̄ hec p̄phete nō duz facta nosse potuerit p̄ h̄ qđ erat de⁹ q̄tulūcūq̄ in eoz mortaliū mētib⁹: quō imortales sci iā facta tūc nescient: cū de⁹ erit oīa in oīb⁹? Stabit qđ i illa b̄t̄ tudie scōz semē et nomē: semē s̄ de qđ iohannes ait. Et semē ei⁹ in ip̄o manet: nomē x̄o d̄ qđ per hūc esaiā dictū ē. Nomē et nū dabo eis: et erit eis mēsis ex mēse: et sabbatū ex sabbato: tanq̄ luna ex lūa: et req̄es ex req̄e: q̄z vtrūq̄ ip̄i erūt cū ex his ymbrib⁹ veterib⁹ et tp̄alib⁹ i illa lumina noua ac sempit̄na trāsibūt. In penis aut̄ maloz et inextinguibilis ignis: et viuacissim⁹ vermis: ab alijs atq̄ alijs aliter atq̄ alit̄ ē exposit⁹. Alij q̄ppe vtrūq̄ ad corpm̄: alij vtrūq̄ ad aiām retulerūt: alij p̄p̄ie ad corpm̄ ignē: vermē vero tropice ad aiā: qđ credibili⁹ ēē videt̄. S̄ nūc de hac differētia nō ē hui⁹ tp̄is disputare. De iudicio nāq̄ vltio qđ fiet direp̄io bonoz et maloz: s̄ volumē implere suscepim⁹: de ip̄is x̄o premijs et penis: alias diligēt̄ differendum est.

Aniel de h̄ vltio iudicio La. XXIII. sic p̄phetat vt anti xp̄m p̄us qđ v̄teruz esse p̄nūciat: atq̄ ad eternū regnū sanctorū p̄ducatur narrationē suā. Eū em̄ visioe propheticā q̄ttuoz bestias significātes q̄ttuoz regna vidisset: ip̄mq̄ q̄rtū a qđā rege supatū qui anti xp̄s agnoscat̄: et post hec eternū regnū filij hoīs qđ intelligit̄ xp̄s. Horrui in q̄t sp̄s meus: ego daniel i hebetudie mea: et visus caput̄ mei p̄turbabāt me. Et accessi in q̄t ad vnū de astātibus et veritatē q̄rebā ab eo de his oīb⁹: et dixit mihi veritatē. Deinde qđ audierit ab illo atq̄ de oibus his q̄sui: tāq̄ eo sibi exponēte sic loquit̄. Ite q̄ttuoz bestie sunt magna q̄ttuoz regna qđ surgent in terra: qđ auferent et accipient regnū sancti altissimi: et obrinebūt illud vsq̄ in seculū: et vsq̄ in seculū seculoz. Et q̄rebā in q̄t diligēt̄ d̄ bestia q̄rta qđ erat differēs p̄e omni bestia terribilis ampl̄: dentes ei⁹ ferrei: et ungues eius erei: māducās et cōminuens et reliq̄ pedib⁹ suis p̄culcās: et de cornib⁹ ei⁹ decēz que erāt in capite ei⁹: et de altero qđ ascendit: et exussit de prioribus tria cornua: in qđ erāt oculi:

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Esai. 26

Esai. 66

Ibidem.

Mat. 8.

Mat. 25.

Esai. 66

Job. 3

Job. 3

Esai. 66

Esai. 66

Dan. 7.

Ibidem.

Ibidem.

et os loquens magna: et visus ei maior ceteris. Et videbatur cornu illud faciebat bellum cum sanctis et preualebat ad ipsos: donec venit vetustus die-

Ibidem

regni: et regnum dedit sanctis altissimi: et tempus pueritiae: et regnum obtinuerunt sancti. Hoc daniel quod scripsit se dixit. Deinde quod audierit continuo subiugens. Et dixit inquit: ille a quo quiescit mundus et dicitur. Bestia quarta quarta regnum erit in terra quod preualebit omnibus regnis et manducabit omnes terras: et pulcabit eam et cadet. Et decem cornua eius: decem reges surgent et post eos surget alius qui superabit suis malis omnes qui ante eum fuerunt: et tres reges humiliabit: et verba aduersus altissimum loquetur: et sanctos altissimi conteret. Et suspicabit mutare tempora et leges: et dabit in manu eius versus ad tempora et tempora et dimidium temporis. Et iudicium sedebit: et principat: et mouebit ad extremum finem et pendit versus in finem: et regnum et potestas: et magnitudo regum qui sub eo celo sunt: datur a sanctis altissimi. Et regnum eius regnum sempiternum: et omnes principat ipsi seruiet et obaudient. Et huc inquit finis sermonis. Ego daniel multum cogitationes mee conturbabant me: et forma mea immutata est super me: et verbum in corde meo seruauit. Quattuor illa regna exposuerunt quod dicitur: assyriorum persarum macedonum et romanorum: quod deo conuenienter id fecerit: quod nosse desiderat legimus per dionysium hieronymum in libro daniel facti eru-

Ibidem

dite diligenter scriptur. Antiquum tamen aduersus ecclesiam seculum regnum per exiguo spacio temporis sustinendum donec dei ultio iudicio regnum sancti accipiat sempiternum: quod vel dicitur mitans hunc legit dubitare non finit. Tempus quippe et tempora et dimidium temporis: annu unum esse: et duos et dimidium: ac per hoc tres annos et semissem: etiam numero dicitur posterius posito diluceat: aliquid in scripturis ac mensuram numero declarat. Et idem enim tempora indefinite hic dicta lingua latina: per dualis numerus dicta sunt que latini non habent. Sic autem greci: ita hunc dicuntur habere et hebrei. Sic ergo dicta sunt tempora: tamquam dicerentur duo tempora. Terreni me sane fateor: ne in decem regibus quos tanquam decem hoies videtur inuentur antiquus forte fallamur: atque ita ille opinatur adueniat: non existitibus tot regibus in orbe romano. Quid enim si numero isto denario: vniuersitas regum significata est: post quod ille veterum est: sicut millenario: centum: septenario significat plerumque vniuersitas: et alijs atque alijs numeris quos nunc commemorare non est necesse. Alio loco idem daniel. Et erit inquit tempus tribulationis quod non fuit ex quo nata est gens super terram: versus ad tempora illud. Et in tempore illo saluabitur plus tuus: omnes qui inuenerint fuerit scriptum in libro vite. Et multi dormientium in terra aggerere exurgent: hi in vitam eternam: et hi in opprobrium et in confusionem eternam. Et intelligentes fulge-

Ibidem

Dan. 12

Ibidem

bunt sicut claritas firmamenti: et ex iustis multi sicut stelle in secula. Et adhuc sicut illi euangelice est Job. 5. locum ille sicut de resurrectione dicitur: moriturus: corpus: Nam qui illic dicitur sunt esse in monumentis: ipsi hic dormientes in terra aggerere: vel sicut alij interpretati sunt in terra puluere. Et sicut ibi procedit dicitur: ita hunc exurgit. Sicut ibi: quod bona fecerit in resurrectione vite: quod autem mala egerit in resurrectione iudicij: ita et isto loco: hi vitam eternam: et hi in opprobrium et in confusionem eternam. Non autem diuersum putet: quod cum ibi positum sit: omnes qui sunt in monumentis: hic non ait propheta omnes: sed multi dormientium in terra aggerere. Non enim aliquid scriptura per omnes: multos. Propterea et abrahe dicitur: Patri multarum gentium posui te. Luiti et alio loco In semine inquit tuo benedicent omnes gentes. De tali autem resurrectione: huic quippe ipsi propheta daniel paulo post dicit. Et tu veni: et requiesce: adhuc enim dies in completionem summationis: et requiesces et resurges in sorte tua in fine dicitur. La. XXIII

Gene. 17
Gen. 22

Dan. 12

Ultra de iudicio nouissimo dicitur in psal-

Gene. 17
Gen. 22

Dan. 12

Ps. 101

scilicet quod theologorum appellatur u. xix. ca. xxiij.

Ps. 101

mi: sed eorum plura transierit et stricti. Hoc tamen quod de fine huius seculi aptissime dicitur est ibi: nequaquam silentio preteribo. Principio terrarum tu fundasti diem: et opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi prebent tu autem permanebit: et omnes sicut vestimentum veterascunt: et sicut optatum mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient. Quid est hoc quod porphyrio cum pietate laudaret hebreorum: quod magnus et verus et ipse numinibus terribilis ab eis colitur deus christianos ob hoc arguit maxime stulticie: etiam ex oraculis deorum suorum: quod ista mundum dicit esse perituro: Ecce in istis pietatis hebreorum dicit deo quem peritente tanto pho: etiam ipsa numina phorescunt: opera manuum tuarum sunt celi: ipsi prebent. Numquid quoniam celi prebent: mundum cuius iudei celi superioris peritus: et tutior: non prebit? Si hinc inia ioui displicet: cuius ut scribit iste pho velut grauioris auctoritatis oraculo in christianorum et stultitate culpatur. Cur non sicut sapiam tamquam stulticia: culpatur hebreorum: in quibus libris piissimis inuentur? Porro si in illa sapia iudeorum quod porphyrio tam multum placet ut eam deorum quod suorum vocibus perdicet: legit celos esse perituros: cur versus adeo vana est ista fallacia: ut in fide christianorum vel in cetera vel per ceteris detestentur: quod in ea periturus creditur mundum quod vitios nisi perire: celi non perit perire? Et in istis quod de sacris quod proprie nesciunt: non hebreis nobis quod coes: in euangelicis et apocryphis libris legitur. Preterit figura huius mundi: Legitur I. Cor. 7. mundus transit: legitur celum et terra transibunt. S. 3. Job. 2. puto quod preterit: transit: transibunt: aliquid mirius Luce. 2. dicta sunt quod prebent. In epistola quod petri apostoli ubi 2. Pe. 3. aqua mundus datus qui tunc erat pisse dicitur est mundus.

Libor

factis clarū est: et que ps mundi a toto significa-
 ra est: et quatenus perisse dicta sit: et qui celi re-
 positi igni referuandi in diem iudicii et pditōis
 hoīm impioꝝ. Et in eo q̄ paulopost ait. Veni
 et dies dñi vt fur: in quo celi magno ipetu trās
 currēt: elemēta autē ardētia resoluent: et terra
 et que i ipsa sūt opa exurent: ac deinde sbiecit:
 his oibus peūtib⁹ quales optet vos eē: pos-
 sūt illi celi intelligi pituri q̄s dixit repositos igni
 referuandos: et a elemēta accipi arsura q̄ i
 hac ima mundi pte subsistūt. pcellosa et turbu-
 lenta in qua eosdem celos dixit eē repositos:
 saluis illis supioribus et in sua integritate ma-
 nentibus: in quoz firmamento sūt sidera p̄sti-
 tuta. Itā et illud q̄ scriptū est. Stellae de celo
 eē casuras ppter q̄d p̄t multo pbabili⁹ et alif
 intelligi magis oñdit mansuros eē illos celos:
 si tñ stelle inde casure sūt: vel cū tropica sit locu-
 tio: q̄d est credibili⁹: vel in isto imo celo futurū
 sit vtiq; mirabili⁹ q̄ nūc sit. Unde et illa virgi-
 liana. Stella facem ducens: multa cū luce eu-
 rrit: et idea se pdidit silua. Hoc autē q̄d psal-
 mo cōmemorauit nullū celoꝝ videt relinque-
 re: q̄d piturū esse non dixerit. Vbi ei dicit. Spa
 manuū tuarū sūt celi: ipsi pibunt: q̄ nullū eozū
 ab ope dei: tā nullū eoz a pditōe secernit. Ad
 eñ dignabunt de petri apostoli locutioe quez
 vehementer oderūt: hebreoz defendere picta-
 rem: deoz suoz oraculis approbatā vt saltē ne
 tot⁹ mund⁹ piturus eē credat: sic a toto ps acci-
 pias in eo q̄d dictū ē. Ipsi pibūt: cū soli celi i-
 mi pituri sint: queāmodū in aplica illa epla a
 toto ps accipit q̄ diluuiū pisse dicit. ē mūdus:
 q̄uis sola ei⁹ cū suis celis ps imaperit. Sz qz
 h vt dixi nondignabunt: ne vel apostoli petri
 approbent sensū vel tantū pcedant. pflagratio
 in nouissime: quārū dicim⁹ valuisse diluuiū: q̄
 nullis aquis: nullis flāmīs: totū genus huma-
 nū p̄ire posse p̄tendūt. Restat vt dicat: q̄ pro-
 p̄erea dñi eoz hebreā sapiam laudauerūt: q̄
 istū psalmū nō legerāt. In psalmo etiā quadra-
 gesi monono: de iudicio dei nouissimo intelli-
 gitur dictū. Deus manifestus veniet: de⁹ nō et nō
 silebit. Ignis in p̄spectu eius ardebit: et in cir-
 cuitu ei⁹ tēpestas valida. Aduocabit celū sur-
 sum: et terrā discernere p̄lm suū. Congregate il-
 li iustos ei⁹: q̄ disponūt testamētū ei⁹ sup sacri-
 ficia. Hoc nos de dño nro iesu xp̄o intelligim⁹:
 que de celo speram⁹ eē v̄tux: ad viuos et mo-
 tuos iudicādos. Manifestus ei v̄tiet inf iustos
 et iniustos iudicaturus iuste: q̄ pus venit occult⁹
 tus: ab iniustis iudicandus iuste. Ipe in qua
 manifestus veniet: et nō silebit: i in voce iudicis
 euicēs apparebit: q̄ pus cū venisset occult⁹ a ū

Ibidem.

Ibidem.

Mat. 24

Dic mētio

nem fac de
 stella h̄gili
 ana breui-
 ter men-
 rans quod
 h̄gili sc̄do
 enetō. nar-
 rat. f. quō
 sbuerfa tro-
 ia et anchise
 patre ozan-
 re deos in
 signū p̄cis
 oraudire fa-
 ctus ē sub-
 tus fragor:
 tonitruū de
 celo lapsa
 p̄ vmbas
 stella facez
 ducēs mul-
 ta cuz luce
 cucurrūt. il-
 lam sūmaz
 suplatērem
 q̄ culmina
 recti cerni-
 mus idea
 clarā se cōi-
 dere silua.
 Verba sūt
 hec Enee
 narrantis
 d bello troi-
 ano.

iudicē siluit: qm̄ sic ouis ad imolandū ducet⁹ est: Et saie. 57
 et sic agn⁹ corā rōdente se fuit sine voce. Quē
 admodū de illo p̄ esaiā legim⁹ p̄phetatū: et in
 euāgelio videm⁹ impletū. De igne vero et tēpe-
 state cū in esaiā p̄phetia tale aliqd tractarem⁹
 quō eēt hec itelligēda iā dixim⁹. Qd̄ dō dictū
 ē Aduocabit celū sursum: qm̄ sancti et iusti recte
 celū appellat: nimirū q̄ qd̄ ait apls: Siml cū
 illis rapiemur in nubib⁹ obuiā xp̄o in aera. Itā
 fm̄ iste sup̄fici: quō sursum aduocat celū: qm̄ pos-
 sit eē nisi sursum: Qd̄ at aduocātū ē. Et frā discer-
 nere p̄lm suū si tñmō subaudiat aduocabit. i.
 aduocabit frā: nec subaudiat sursum: hūc videt
 h̄fe sensū: sanctū: rectū: fidelē: vt celū itelligi-
 tur in eis q̄ cū illo sūt iudicaturi: frā in eis q̄ iu-
 dicandi sūt: vt aduocabit celū sursum: nō h̄itel-
 ligam⁹ rapiet i aera: s̄ in iudiciarias sedes eri-
 get. P̄t et illud itelligi. Aduocabit celū sursum
 aduocabit angelos in supnis et excellis locis: cū
 q̄bus descēdat ad faciendū iudiciū aduocabit
 et terrā. i. hoies in terra vtiq; iudicādos. Si at
 vtrūq; subaudiendū ē: cū dicit. Et terrā. i. aduo-
 cabit et sursum: vt iste sit sensus: aduocabit celū
 sursum: et terrā aduocabit sursum: nihil meli⁹ itel-
 ligi existio q̄ hoies q̄ rapient obuiā xp̄o in aera:
 s̄ celū dictū p̄p̄ anias: terrā p̄p̄ corpa. Di-
 scernere porro populū suū: qd̄ eñm̄ p̄ iudiciū
 sepere bonos a malis: tāq; oues ad hedis. De
 inde p̄uersio sermōis ad angelos facta ē. Con-
 gregate illi iustos ei⁹. P̄fecto eñm̄ p̄ agelicū
 ministeriū tāta res peragēda ē. Si at q̄rimus:
 q̄s iustos ei⁹ p̄gregaturi sūt. angeli. Qui dispo-
 nūt in q̄t testamētū ei⁹ super sacrificia. Hec ē
 ois vita iustoz: disponere testamētū dei sup
 sacrificia. Aut eñm̄ opera misericordie sunt sup
 sacrificia. i. sacrificijs p̄ponēda: iuxta sententiā
 dei dicētis. Misericordiā magis volo q̄ sacrifi-
 ciū: aut si super sacrificia: in sacrificijs itelligit
 dictū: quō super frā fieri dicit qd̄ sit vtiq; in frā: p̄-
 secto ipsa opera misericordie sūt sacrificia q̄bus pla-
 ces deo: sic in libro hui⁹ opis decimo me deseru-
 isse iā reminisco: in q̄b⁹ operib⁹ disponūt iusti
 testamētū dei: qz p̄p̄ p̄missōes q̄ nouo ei⁹ te-
 stamēto p̄tinent hec faciūt. Tñ congregat si-
 bi iustis suis: et ad suā dexterā p̄stitit: nouissi-
 mo vtiq; iudicio dictus est xp̄s. Venite bñdi-
 cti p̄ris mei: possidete paratū vob̄ regnū a cō-
 stitutiōe mundi. Esuriui ei⁹ et dedistis mihi mā-
 ducare: et cetera q̄ ibi p̄ferunt de bonoz operi-
 bus bonis: et eoz p̄m̄is sempiternis p̄ vltimaz
 sententiā iudicantis. La. XXV.
 Prop̄eta malachiel siue malachias q̄ et
 p̄ angel⁹ dictus ē: q̄ etiā eldras sacerdos
 cuius alia in canone scripta recepta sūt

Ps. 49.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Mat. 25.

Ps. 49.

Ibidem.

Ibidem.

Mat. 25.

ab aliquibus credit: nā de illo hanc eē hebreo
 rū opinionē dicit hieronym⁹: iudiciū nouissi-
 mū ppherauit dicēs: Ecce venit diē dñs oīpo-
 tens. Et quis sustinebit diē introit⁹ eius? Aut
 q̄s ferre poterit vt aspiciat eū Quia ipse ingre-
 dit q̄si ignis conflatōri: et q̄si herba lauātium.
 Et sedebit p̄flās: et emūdās sic aurū et sic argen-
 tū: et emūdabit filios leui Et fundet eos sic au-
 rū et argentū: et erūt dño offerētes hostias i iu-
 sticia. Et placebit dño sacrificiū iuda et hierlm
 sic diebus p̄stinis et sic ānis p̄oribus. Et accedā
 ad vos in iudicio: et ero testis velox sup male-
 ficos et sup adulteros: et sup eos q̄ iurāt in noīe
 meo mendacit: et q̄ fraudāt mercedē mercēna-
 rio: et oppmūt p potentā viduas: et percutiūt pu-
 pillos: et pueriūt iudiciū aduene: et q̄ nō timēt
 medicit dñs oīpotēs. Qm̄ ego dñs de⁹ vester
 et nō muto: Et his q̄ dicta sūt videf euidētius
 apparere in illo iudicio qualdā q̄rundā purga-
 torias penas futuras. Ubi em̄ dicit: Quis susti-
 nebit diē introit⁹ ei⁹: aut q̄s ferre poterit vt as-
 piciat eū: q̄ ipse ingrediet q̄si ignis p̄flator: et
 q̄si herba lauātium: et sedebit p̄flās: et emūdās
 sic aurū et sic argentū et emūdabit filios leui: et
 fundet eos sic aurū et argentū: qd̄ aliud intelli-
 gendū ē: Dicit tale aliqd̄ et esaias Lauabit do-
 min⁹ fordes filioꝝ et filiaꝝ syō: et sanguieꝝ emū-
 dabit de medio eoz sp̄ritu iudiciꝝ: et sp̄ritu cō-
 bulsiōis. Nisi forte sic eos dicendū ē emūdari
 a foridib⁹: et aliquari qd̄āmō cū ab eis mali per-
 penale iudiciū sepanē vt illoꝝ segregatio atq̄
 dānatio purgatio sit illoꝝ: q̄ sine taliū de celo
 cōmittiōe victuri sūt: S; cū diē. Et emūdabit
 filios leui: et fundet eos sic aurū et argentū: et
 erūt dño offerentes hostias in iusticia: et place-
 bit dño sacrificiū iuda et hierlm: vtiq̄ oñdit col-
 ipos q̄ emūdabunt: deinceps in sacrificijs iu-
 sticie dño eē placituros: ac p̄ h̄ ip̄ia sua iniusti-
 cia mūdabunt: in qua dño hostie displicebant
 Porro in plena p̄fecta q̄ iusticia cū mūdari fu-
 erint ip̄i erūt. Quid n̄ accepti⁹ deo tales offe-
 rūt q̄ se ip̄os. Uex ista q̄stio de purgatoꝝ pe-
 nis vt diligētī p̄tractef: in t̄ps aliud differēda
 est. Filios aut̄ leui et iuda et hierlm ip̄am dei ec-
 clēsiā dēm⁹ accipe et n̄ ex hebreis t̄m̄: s; ex alijs
 etiā gentib⁹ q̄gregatā: nec talē q̄lis nūc est vbi
 si dixerim⁹: q̄ p̄ctm̄ nō hēm⁹: nos ip̄os seduci-
 mus: et vitas in nobis nō ē: s; q̄lis tūcerit velut
 area p̄ vētilatōez: ita p̄ iudiciū purgata nouissi-
 mū: eis q̄ igne mūdāt: q̄b⁹ tal mūdatio necē-
 ria ē: ita vt n̄ls oīno sit q̄ offerat sacrificiū p̄
 p̄ctis suis. Dēs ei q̄ sic offerit. p̄fecto i p̄ctis sūt
 p̄ q̄b⁹ dimittēdis offerit: vt cū obtulerit: acce-
 ptūq̄ deo fuerit: tūc dimittant̄ La. XXVI.

Olens aut̄ deus ostēdere ciuitatē suā
 tūc in ista p̄suetudinē nō futurā: dixit fili-
 os leui oblaturos hostias in iusticia nō
 q̄ in p̄ctō ac p̄ h̄ nō p̄ p̄ctō. Uñ intelligi p̄t in
 eo qd̄ secur⁹ aduixit atq̄ ait. Et placebit dño
 sacrificiū iuda et hierlm sic diebus p̄stinis: et sic
 ānis p̄oribus: frustra sibi iudeos fm̄ legē vete-
 ris testamenti sacrificioꝝ suoꝝ p̄terita t̄pa pol-
 liceri. Nō em̄ tūc in iusticia s; i p̄ctis hostias of-
 ferēbāt q̄n̄ p̄o p̄ctis p̄cipue ac p̄m̄it⁹ offerēbāt
 vsq̄ adeo vt sacerdos ip̄e quē debemus vtiq̄
 credere ceteris fuisse iustiorē fm̄ dei mandatū
 solet p̄m̄ū p̄ suis offerre p̄ctis: deinde p̄ popu-
 li. Quapropt̄ exponere nos optet: quō sit acci-
 piendū qd̄ dictū ē. Sic dieb⁹ p̄stinis: et sic ānis
 p̄orib⁹. Fortassis em̄ t̄ps illud cōmēorat quo
 p̄m̄i hoīes in paradiso fuerūt. Tūc em̄ puri atq̄
 integri ab oī forde ac labe p̄cti: se ip̄os deo mū-
 distimas hostias offerēbāt. Lereꝝ ex q̄ cōmis-
 se p̄uaricatiōis cā inde dimissi sūt: atq̄ hūana
 in eis natura dānata ē excepto vno mediato-
 re et post lauacrū regeneratiōis q̄busq̄ adhuc
 puulis: nemo mūdus a forde: sic scriptū ē: nec
 infans cuius est vita vni⁹ dici sup̄ terrā. Qd̄ si
 respōdet: etiā eos merito vici posse offerre ho-
 stias in iusticia: q̄ offerūt in fide. Iust⁹ em̄ ex fi-
 de viuit: q̄ quis se ip̄m̄ seducat: si dixerit se p̄ctm̄
 non habere: et iō nō dicat: q̄ ex fide viuit. nun-
 qd̄ dicitur⁹ est q̄ sp̄iā hui⁹ fidei t̄ps illi fini eē co-
 equandū q̄n̄ igne iudiciꝝ nouissimi mūdabun-
 tur: q̄ offerūt hostias in iusticia. Ac p̄ h̄ q̄m̄ p̄
 talē mūdationē nullū p̄ctm̄ iustis h̄ituros eē
 credendū est: p̄fecto illud t̄ps q̄stū attinet ad
 nō h̄re p̄ctm̄ nulli t̄pi cōpandū ē nisi q̄n̄ p̄m̄i ho-
 mīes in paradiso aū p̄uaricationē innocētissima
 felicitate vixerūt. Recte itaq̄ intelligit h̄ signi-
 ficatū eē: cū dictū ē. Sic dieb⁹ p̄stinis et sic ānis
 p̄orib⁹. Nā et p̄ esaiā postea q̄ ceili nouū et ter-
 ra noua p̄missa ē: inter cetera q̄ ibi de sanctib⁹
 b̄ritudine p̄ allegozias et enigmata exēq̄tur: q̄
 bus expositionē q̄gruaz reddere nos p̄hibuit
 vitande longitudinis cura: fm̄ dies in q̄t ligni
 vite erūt dies pl̄i mei. Quis aut̄ sacras litte-
 ras attigit et ignorat vbi de⁹ pl̄tauerit lignū
 vite: a cui⁹ cibo separtis illis hoīb⁹ q̄si eos sua d̄
 paradiso eiecit iniq̄tas: eidē ligno circūposita ē
 ignea tribilisq̄ custodia. Qd̄ si q̄sq̄ illos dies
 ligni vite quos cōmēorauit p̄pha esaias: istos
 q̄ nūc agunt ecclēie xp̄i dies eē cōtēdit: ip̄m̄
 xp̄m̄ lignū vite p̄pheticē dictū: q̄ ip̄e ē sapien-
 tia dei: de qua salomon ait. Lignū vite est om-
 nibus amplectentib⁹ eā: nec annos egisse ali-
 quos in paradiso illos p̄mos homīes vnde taz ci-
 to eieci sūt: vt nullū ibi gignerēt filiū: et iō nō

Abal. 3.

Ibidem.

Ibidem.

Esai. 4.

Abal. 3.

Ibidem.

Abal. 3.

Ibidem.

Abal. 2.

Abal. 3.

Esai. 65.

Esai. 65.

Pro. 1.

Liber

Abal. 3. posse illud tps intelligi in eo qd dictū ē. Sic diebus p̄stinis: et sc̄anis p̄orib⁹: istaz p̄tereo q̄stio nē: ne cogar qd plixū ē cūcta discutere: vt aliqd hōz vitas manifesta cōfirmer. Video q̄ppe altez sensū: ne dies p̄stinos et ānos p̄iores carnaliū sacrificioz nobis p̄ magno munē per prophetā p̄missos fuisse credam⁹. Hostie nāq; ille veteris legis que de pecoribus imaculat: ac sine villo p̄sus vicio iubebant offerri: significabāt homines sanctos qualis solus inuētus est x̄ps sine villo oīno pctō. Proinde q; post iudiciū cū fuerint etiā igne mundati: q̄ cuiusmodi mūdatione sunt digni: et in oībus sanctis nullū inueniet oīno pctm: atq; ita seipos offerent in iusticia: vt tales hostie oīno imaculate: ac sine villo vitio sint future: erūt p̄fecto sicut p̄stinis diebus: et sicut ānis prioribus: q̄ in ymbra huius rei future mūdissime offerebant hostie ac mēte sanctoz: q̄ figurabat in illaz corpibus bestiaz. Deinde propter eos q̄ nō mūdatione s̄ dānatōe sunt digni. Et accedā inquit ad vos in iudiciū et ero testis volor sup maleficos: et sup adulteros: et cetera: q̄bus dānabilib⁹ enumeratis criminib⁹ addidit. Quā ego dñs de⁹ vester et nō mutor. Tanq̄ diceret. Cum vos mutauerit et in deteri⁹ culpa v̄sa: et in melius gratia mea: ego nō mutor. Teste vero se dicit futur⁹: q; in iudicio suo nō indiget testib⁹. Eūq; velocē: siue q; repente v̄tur⁹ ē: eritq; iudiciuz ip̄o inopinato eius aduētū celerrimuz: qd tardissimum putabat: siue q; ip̄as p̄uincet sine vlla sermonis prolixitate p̄scientias. In cogitatioib⁹ eius sicut scriptum ē: impij interrogatio erit. Et ap̄ls. Cogitatioib⁹ inq̄t accusantibus vel etiā excusantib⁹ in die qua iudicabit deus occulta hoīm: fm euāgeliiū meū p̄ iesū christuz. Et etiā sic ḡ dñs futur⁹ testis intelligendus ē volorū sine mora reuocaturus est in memoriā v̄n̄ p̄uincat p̄uincatq; p̄sciam. La. XXVII.

Abal. 3. Lud etiā qd aliud agens in octauodecimo libro ex isto propheta posui: ad iudiciū nouissimū p̄tinet: vbi ait Erūt mihi dicit dñs oīpotens in die in qua ego facio in acquisitionē: et eligā eos sicut elegit hō filium suū qui seruit ei: et cōuertar: et videbitis qd sit inter iustū et impiū: et inter seruientem deo: et eū qui nō seruit ei. Quia ecce dies v̄it ardēs sicut clibanus: et cōburet eos et erūt oēs alieni gene: et vniuersi q̄ faciūt iniquitatē stipula: et succendet eos dies veniens dicit dñs oīpotēs et nō relinquet in eis radix neq; ramus. Et oriatur vob̄ q̄ timetis nomē meū sol iusticie: et sanitas in p̄nis ei⁹: et egrediemini et salietis sicut

vituli de vinculis relaxati: et p̄culcabitis iniq̄s et erūt cinis sub pedib⁹ vestris: dicit dñs oīpotēs. Hec distātia p̄mior atq; penaz iustos durimēs ab iniustis q̄ sub isto sole in hui⁹ vite vanitate nō cernit qm̄ sub illo sole iusticie in illi⁹ vite manifestatiōe clarebit. Tūc p̄fecto erit iudiciū quale nunq̄ fuit. La. XXVIII.

Abal. 3. Quod vero subiungit idē prop̄ba: Abementote legis moysi serui mei quā mā dāui ei in ore ad oēm israhel p̄cepta et iudicia: oportune cōmēorat: post hoc declaratū tā magnū futurū inter obseruatores legis contemptoresq; discrimē: simul etiā vt discant legē spiritualiter intelligere: et inueniāt in ea x̄ps p̄ quē iudicē faciēda ē inter bonos et malos ip̄a discretio. Nō em̄ frustra idē dñs ait iudcis. Si crederetis moysi: crederetis et mihi. De me em̄ ille scripsit. Carnaliter q̄ppe accipiēdo legē et eius p̄missa frena rerū celestū figurā eē ne scientes: in illa murmura corruerūt: vt dicere auderēt. Vanus est q̄ seruit deo. Et qd ampli⁹ us: q; custodiimus mādata ei⁹: et q; ambulamus suplices ante faciē dñi oīpotentis: Et nūc nos beatos dicim⁹ alienos: et edificantur oēs q̄ faciūt iniquitatē. Quibus eoz verbis q̄ dāmodo p̄pheta cōpulsus est: nouissimū p̄nuiciare iudiciū: vbi mali nec saltē falso sint beati s̄ aptissime appareāt miserrimi: et boni nulla tēporali saltē miseria laborent: s̄ clara ac sempiterna beatitudine perfruant. Dixerat quippe istoz talia quedā verba etiā supius dicentium. Omis q̄ facit malū bonus est in cōspectu dñi: et tales ei placent. Ad hec in quā p̄tra deū murmura p̄uenerūt: legē moysi carnaliter accipiēdo. Unde et ille in psalmo. lxxij. pene cōmotos dicit fuisse pedes suos: et effusos gressus suos vti q; in lapsū: q; elauit in pctōib⁹ pacē pctōz in tuens: ita vt inter cetera diceret. Quō scuit deus: et si est scientia in altissimo: Diceret etiā. Nūq̄d vane iustificauit cor meū: et laui inter innocentes man⁹ meas? Ut autē solueret hanc difficillimā q̄stionē: q̄ fit cū vident boni eē miserī: et felices mali. Hoc inquit labor est aī me: donec introeā in sanctuariū dei: et intelligā in nouissimo. In nouissimo q̄ppe iudicio non sic erit: s̄ apta iniquoz miseria et apta felicitate iustoz lōge q̄ nūc aliud appetit. La. XXIX.

Abal. 3. Quā autē admonuisset: vt meminisset legis moysi: qm̄ p̄uidebat eos multo ad huc tpe nō eā spiritualiter sicut oportuerat accepturos: p̄tinuo subiecit. Ecce ego mitam vobis heliam thesbitem ante q̄ veniat dies dñi magnus et illustris: qui cōuertet cor patris ad filiū: et cor hominis ad p̄ximū suū: ne for

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem.

te veniens pcutiã terrã penitus. Per hæc heliã magnum mirabilemque pphetam exposita sibi lege: vltimo tpe ante iudiciũ iudeos i xpm verum: id est in xpm nostrũ esse credituros celeberrimũ est in sermonibus: cordibusque fideliũ. Ipse quippe ante aduentũ iudicis saluatoris non immerito speratur esse venturus: qui etiam nunc viuere non immerito credit. **Lur:** u nanque igneo raptus est de rebus humanis: quod euidentissime sancta scriptura testat. **Luz:** u venit ergo exponendo legẽ spiritualiter: quam nũc iudei carnaliter sapiũt: pueret cor: patris ad filiũ. i. cor: patrũ ad filios. Singularẽ quippe p nũero plurali interpres. lxx. posuerũt. et est sensus vt etiã filij sic intelligant legẽ: id est iudei: quẽadmodum patres eam intellexerũt id est pphete in quibus erat et ipse moyses. Sic etiã cor: patrũ cõuertet ad filios. cũ intelligentiã patrũ pducet ad intelligentiã filiorum: et cor: filiorum ad patres eorum: dũ in id quod senserũt illi cõsentiant et isti. **Ubi** et lxx. dixerũt: et cor: hominis ad primũ suũ. Sũt etiã inter se valde proximi patres et filij. Quod in verbis septuaginta interpretũ quod ppheticẽ inspirati sũt: p̄t sensus alius idẽque lectioni congruẽs inueniri: vt intelligat helias cor: dei patris puerurus ad filiũ: nõ vtique agẽdo vt pater diligat filiũ: s̄ docẽdo quod pater diligat filiũ: vt et iudei quem prius oderãt: diligant eundẽ qui nõ est xps. Iudeis etiã nũc aũsum cor: habet deus a xpo nõ: quia nõ putant eũ deũ esse neque dei filiũ. **Eis** ergo tũc cor: eorum conuertet ad filiũ: cũ ipi cõuerso corde didicerint dilectionẽ patris in filiũ. **Ad** nõ sequit. et cor: hominis ad primũ suũ: id est pueret helias cor: hominis ad primũ suũ: quod meliũ intelligit: quod cor: hominis ad hominẽ xpm. **Luz** etiã sit in forma dei deus noster: formã serui accipiẽs. eẽ dignatus est etiã primũ noster. **Hec** ḡ faciet helias. **Reforte** inquit veniã: et pcutiã terrã penit. **Ter**ra sũt etiã qui terrena sapiũt: sicut iudei carnales vsque nũc: ex quo vitio contra deũ murmurã illa venerũt: quia mali ei placent: et vanus est qui seruit deo. **La. XXX.**

Ultra alia sunt scripturarũ testimoniam diuinarũ de nouissimo iudicio dei: quod si oia colligã nimis longũ erit. Satis ergo sit: quod et nouis et veterib⁹ lris sacris: h̄ p̄nũciatũ esse pbauim⁹: p̄ xpm futurũ esse iudiciũ. i. iudicẽ xpm de celo eẽ venturũ: nõ tã veterib⁹ quod nouis euidenter exp̄ssũ: p̄pterea quod cũ ibi dicitur deũ esse venturũ: vel dñm deũ dicif eẽ venturũ: nõ p̄sequenter intelligit xps: deũ etiã deũ: et pater est et fili⁹ et spiritus sanctus: neque h̄ tũ intestatũ reliqueret nos agter. **Primo** itaque demonstrandũ

est: quẽadmodũ iesus xps tanquã deũ deus loquatur in ppheticis libris: et tũ iesus xpus euidenter appareat: vt et quũ sic non apparet: et tamẽ ad illud vltimũ iudiciũ deũ deus dicif esse venturus: possit iesus xps intelligi. **Est** locus apud esaiã prophetã: qui hoc quod dico euidenter ostẽdit. **De** etiã p̄ prophetã. **Audi** me inquit iacob et israel quẽ ego voco. **Ego** sũ prim⁹ et ego in sempiternũ: man⁹ mea fundauit frã: et dextera mea firmavit celũ. **Vocabo** eos et stabũt simul: et congregabũt oes et audiet. **Quis** eis enũciauit hec? **Diligens** te: feci voluntatẽ tuã sup babilonẽ vt auferre semẽ chaldeorum. **Et** locut⁹ sũ: **Et** ego vocauit: adduxi eũ: et prosperã feci viã ei⁹. **Accedite** ad me: et audite h̄. **Nõ** a principio locutus sũ in abscondito. quũ fiebãt ibi eras. **Et** nunc deũ deũ misit me et spũs ei⁹. **Repe** ipse est quod loquitur sicut deũ deus. nec tamẽ intelligeret iesus xps nisi addidisset. et nũc deũ deũ misit me: et spũs eius. **Hoc** etiã dixit fm formã serui de re futura vtens p̄teriti tps verbo. quẽadmodum apud eundem prophetã legit. **Sicut** ouis ad imolandum duct⁹ est. **Nõ** etiã ait duces. s̄ pro eo quod futurũ erat p̄teriti tps verbũ posuit. et assidue propheta sic loquit. **Est** et alius locus apud zachariã qui hoc euidenter ostẽdit. quod omnipotentem misit omnipotens. **Quis** quẽ. nisi deus patreũ filiũ: **Nã** et ita scriptũ est hec dicit domin⁹ omnipotens. **Post** gloriã misit me sup gentes que spoliauerũt vos. quia qui tetigerũt vos quod si qui tangit pupillã oculi eius. **Eccẽ** ego iserã manũ meam super eos. et erũt spolia his quod serui erant eis. et cognoscetis quia deũ omnipotentem misit me. **Eccẽ** dicit deũ omnipotens a domino omnipotente se missum. **Quis** hic audeat intelligere nisi xpm loquentẽ. scz ouib⁹ quod pierant domus israel: **Ait** nãque in euangelio. **Non** sũt missus nisi ad oues quod pierũt domus israel. quod hic comparauit pupille oculi dei. **prop̄** excellẽtissimum dilectionis affectum. **ex** quo genere ouiuũ. etiam ipsi apostoli fuerunt. **Sed** post gloriã resurrectionis vtique sue. que anteq̄ fieret ait euangelista ioãnes. **Nõ** dũ erat spũs datus quod iesus nondũ fuerat glorificat⁹. etiam sup gentes missus est in apostolis suis. ac sic impletũ est quod in psalmo legit. **Erues** me de p̄tradictõib⁹ p̄p̄. **stitues** me in caput gẽtium. vt quod spoliauerãt israelitas. quibusque israelite fuerãt. quũ sunt gẽtib⁹ subditi. nõ vicissim eodẽ mō spoliarent s̄ ipi spolia fierẽt israelitarũ. **Hoc** etiã apostolis promiserat dicens. **Faciaz** vos piscatores hominum. **Et** vni eorum. **ex** hoc iam inquit hoies erũt captens. **Spolia** ḡ fient. s̄ in bonũ tanquã erẽpta vasa illi forti. s̄ fortius alligato. **Itẽz** p̄ eũ.

Esai. 48.

Esai. 53.

Zach. 2.

Mat. 15.

Job. 71.

Ps. 17.

Mat. 4.

Luce. 5.

Mat. 3.

P 4

Libet

dem propheta dñs loquens. Et erit inqt i die
Zach. 12 illa: queram auferre omnes gentes q̄ veniūt
p̄tra hierusalem: et effundam sup domū dauid
et super habitatores hierusalem sp̄itū gratie
et misericōdie: et aspiciēt ad me p̄ eo q̄ insultauerūt
et plangēt sup eo plactū q̄si sup carissimū: et do-
lebūt dolore quasi sup vniuentū. Nūquid nisi
dei ē auferre oēs gētes inimicas sc̄te ciuitatis
hierusalem: que veniūt p̄tra eā: id ē p̄trarie sunt ei
Et sic alij sunt interpretati: veniūt sup eā: id est
vt eā sibi subiciāt: aut sup domū dauid effunde-
re: et sup habitatores eius dē ciuitatis sp̄m gr̄e
et misericōdie: hoc vtiq; dei ē: et ex p̄sona dei d̄: p̄ pro-
phetā: et tñ hūc deū hęc tā magna et tā diuina fa-
cientē sese x̄ps ostēdit: adiūgēdo atq; dicendo.
Et aspiciēt ad me p̄ eo q̄ insultauerūt: et plan-
gēt sup eo plactū quasi sup carissimū siue di-
lectū: et dolebūt dolore quasi sup vniuentū.
Penitebit q̄pe in illa die iudeos etiā eos q̄ ac-
cepturi sunt sp̄m gr̄e et misericōdie: q̄ in ei⁹ passiōe
insultauerūt x̄p̄o cū ad eū aspexerint in sua ma-
iestate veniētē eūq; esse cognouerint quē pri⁹
humilē in suis parētib⁹ illuserūt: q̄uis et ip̄i pa-
rentes eorū tante illi⁹ impietatis auctores re-
surgentes videbūt eū: s̄ puniendi iā nō adhuc
corrigendi. Nō itaq; h̄ loco ip̄i intelligendi sūt
vbi dictū ē. Et effundā sup domū dauid: et sup
habitatores hierusalem sp̄m gr̄e et misericōdie: et aspi-
ciant ad me p̄ eo q̄ insultauerūt: s̄ tñ de illorū
stirpe veniētēs: qui p̄beliā illo tpe sunt creditu-
ri. Sicut dicim⁹ iudeis: vos occidistis x̄pm:
q̄uis h̄ pentes eorū fecerint: sicut illi se dolebūt
fecisse quodā mō q̄ fecerūt illi ex quorum stir-
pe descendunt. Quāuis ḡ accepto sp̄u gratie et
misericōdie iā fideles nō damnabunt cū impijs pa-
rētib⁹ suis: dolebūt tñ tanq̄ ip̄i fecerint: q̄ ab
illis factū est. Nō ḡ d̄ dolebūt reatu criminis:
sed pietatis affectu. Sane vbi dixerūt. lxx. int̄-
preses. Et aspiciēt ad me p̄ eo q̄ insultauerūt
sic interpretatū ē ex hebreo: et aspiciēt ad me quē
cōfixerunt. Quo q̄dē verbo euidētius x̄ps ap-
paret crucifixus. Sicut illa insultatio quā lxx. po-
nere maluerūt: eius vniuerse nō defuit passio-
ni. Nam et detēto: et alligato: et adiudicato: et
opprobrio ignominiose vestis induto: et spinis
coronato: et calamo in capite percusso: et irriden-
tis genib⁹ adorato: et crucē suā portātī: et in li-
gno iā pendenti: vtiq; insultauerūt. Proinde
interpretationē nō sequētes vñ: s̄ vtrāq; iungē-
tes: cū et insultauerūt: et cōfixerūt legimus: ple-
nius veritatē dñice passionis agnoscim⁹. Et
ergo in p̄phetis litteris ad nouissimū iudici-
um faciendū de⁹ legif esse ventur⁹. et si ei⁹ alia
distinctio nō ponat: tātmō p̄pter ip̄m iudici-

um x̄ps debet intelligi: q̄ et si ip̄e pater iudica-
bit: p̄ aduentū tñ sūū hoīs iudicabit. Nā et ip̄e
p̄ sue p̄ntē manifestationē nō iudicabit: quēq; s̄
omne iudiciū dedit filio. Qui manifestabit hō Job. 9
iudicaturus: sicut hō est iudicatur⁹. Quis est enī
alius: de quo itez deus loquitur per esaiā sub
nomie iacob et israel: de cui⁹ semine corpus ac-
cepit: Q̄d ita scriptū est. Jacob puer meus: su
scipiā illuz: israel dilectus meus: assumpsit eū
aia mea: dedit sp̄itum meuz in illū iudiciuz gē-
tibus p̄feret. Non clamabit: neq; cessabit: ne-
q; audiet foris vox ei⁹. Et alamuz quasi fatuz nō
conteret: et linum fumans non extinguet. s̄ in
veritate p̄feret iudiciū. Refulgebit et nō cō-
fringet donec ponet in terra iudiciū: et in no-
mine eius gentes sperabūt. In hebreo non le-
gitur iacob et israel. Sed quod ibi legitur ser-
uus meus: nimirum: septuaginta interpretes
volentes admonere quaten⁹ id accipiendū sit:
q̄ sc̄z p̄pter formā serui dictū est in qua se al-
tissimus humilimū p̄buit ip̄ius hoīs nomē ad
cū significandū posuerūt: de cuius genere ea-
dem serui forma suscepta est. Dat⁹ est in eum
sp̄itus sanctus q̄d et in colūbe specie euāgelio
teste monstratū est. Iudiciū gentib⁹ p̄tulit: q̄
p̄nunciauit futurū: q̄d gentib⁹ erat occultum.
Abanuetudine non clamauit: nec tamē in p̄-
dicanda veritate cessauit. Sed nō est audita
foris vox eius: nec audiet: q̄n quidē ab eis qui
foris ab eius corpore p̄cisi sūt: nō illi obeditur:
ip̄osq; suos p̄secutores iudeos qui calamo q̄s-
sato per dita integritate et lino fumati amisso
lumie compari sūt: non cōtruit: non extinxit:
q̄ pepercit eis: qui nō dū venerat eos iudica-
re: sed ab eis iudicari. In veritate sane iudici-
um p̄tulit: p̄dicens eis q̄n puniendi eēt si in
sua malignitate persisterent. Refulsit in mon-
te facies eius: id est in orbe fama eius: nec con-
fractus siue contrit⁹ ē: q̄ neq; in se: neq; in ec-
clesia sua vt cē desisteret p̄secutorib⁹ cessit. Et
iō nō est factū nec fiet q̄d inimici eius dixerūt:
vel dicūt. Quā mouet et p̄bit nomē eius donec
ponat in terra iudiciū. Ecce manifestū est q̄d
absconditū q̄rebamus. Hoc enī est nouissimū
iudiciū: q̄d ponet in terra cū venerit ip̄e de ce-
lo. De quo iā videm⁹ impletū q̄d hic vltimum
positū est. Et in noie eius gentes sperabunt.
Per hic certe q̄d negari nō pōt: etiā illud cre-
dat q̄d ipudēt negat. Quis ei speret q̄ etiā
hi qui nolūt adhuc credere in x̄pm: iā nobiscū
vident: et q̄n negare n̄ pōt: dētib⁹ suis frendēt
et tabescunt. Quis inq; speraret gētes in x̄pi
nomie speraturas eē: q̄n tenebat: ligabat: ce-
debat: illudebat: et crucifigebat: q̄n et ip̄i di-

Mat. 3

Mat. 17

Ps. 40

Es. 41

Ps. 111

scipuli spem perdidit quā in illo tā habere ceperant: Quō tūc vix vnus latro spauit i cruce: nunc sperat gentes longe lateq; diffuse: et ne in eternū moriant: ipsa in qua ille mortu⁹ est cruce signant. Nullus igit vñ negat vel dubitat p̄ iesuz xpm̄ tale quale istis sacris litteris p̄nunciat futurū eē nouissimū iudiciū: nisi qui eisdē lris nescio q̄ incredula anōsitate seu cecitate nō credit: q̄ tā veritatē suā orbi demōstrare terrarū. In illo itaq; iudicio vel circa illud iudiciū: has res didicim⁹ eē futuras. Heliā thebiten fidē iudeoz: anti xpm̄ p̄secuturū: xpm̄ iudicaturū: mortuoz resurrexerū: bonoz: malozūq; direptionē: mūdi p̄flagrationē: eiusdēq; renouationē. Que oīa q̄dē v̄tura eē credendū ē. Sz q̄bus modis: et quo ordine veniat: magis tūc docebit rerū experientia: q̄ nūc valet p̄seq; ad p̄fectū hoīm intelligētia. Existi motū eo q̄ a me cōmemorata sūt ordine eē v̄tura. Duo nob; ad h̄ op⁹ p̄tinētes reliq; sūt libri vt adiuuātē dño p̄missa cōpleamus: q̄z p̄mus erit de malozū suplicio: alius de felicitate iustozū. In quibus maxie sicut de⁹ dicta uerit argumēta refellent hūana q̄ p̄ra p̄dicta ac p̄missa dīna sapienter sibi miseri reddē vident: et salubris fidei nutrimenta velut falsa et rīdenda p̄tēnūt. Qui dō fm̄ deū sapiūt: oīa q̄ in credibilia vident hoīb⁹ et tū scripturis sanctis q̄rū tāditas multis mōis asserta ē p̄tinēt. maximū argumētū tenēt veracē dei oīpotentiaz quē certū nullo mō h̄nt in eis potuisse mentiri et posse facere qd̄ impossibile est infideli.

Explicitus ē liber vicesimus.

Incipiūt capitula libri xxi.

- f De ordine disputatōis q̄ p̄us differendū est de p̄petuo suplicio dānatoz cū diabolo: q̄ d̄ eterna felicitate sanctoz.
- g An possit corpa i v̄sione ignis eē p̄petua
- h An consequens sit vt corporeū dolorē sequatur carnis interitus.
- iiij De naturalibus exemplis quoz cōsideratio doceat posse inter cruciatu viuentia corpa p̄manere.
- v Quanta sint que non recte queāt agnosci: et tamen eadē eē nō sit ambiguum.
- vi Quid non oīta miracula nālia sint: s̄ pleraq; hūano ingenio modificata: pleraq; autē demonū arte composita.
- vii Quid in rebus miris sūma credendū ratio sit oīspotentia creatoris.
- viii Non esse p̄tra naturā cū in aliqua re eius natura innotuit aliqd̄ ab eo qd̄ erat notū inceptū esse diuersum.
- ix De gehēna et eternaz q̄litate penaz.

- x An ignis gehēnalis si corpalis est possit malignos spūs. i. demones incorporeos tactu suo adurere.
- xi An h̄ rō iusticie h̄cat vt nō sint extensiora penarū tpa q̄ fuerit peccatozū.
- xii De magnitudine p̄uaricatiōis p̄me ob quā eterna pena oībus debeat: q̄ extra gratiā fuerint saluatoris.
- xiii Cōtra opionē eoz q̄ putāt crimiof suplicia post mortē cā purgatōis adhiberi.
- xiiii De penis sp̄alibus istius vite q̄bus subiecta est hūana conditio.
- xv De oīe opus gratie dei eruentis nos p̄funditate veteris mali: ad futurū seculi p̄tineat nouitate.
- xvi Sub q̄bus gratie legibus oīes regnatorum habeant erates.
- xvii De his q̄ putāt nullos hominum penas in eternū esse mansuras.
- xviii De his qui nouissimo iudicio p̄pter itercessiones sanctoz neminez hominū putant esse damnandum.
- xix De his q̄ ipunitatē oīm pctōzū p̄mittūt etiā heretici p̄pter p̄ticipatiōē corpis xpi.
- xx De his q̄ nō oīb⁹: s̄ cis tūc q̄ apud catholicos sūt regnati etiā si postea i mltā crimia errozesq; p̄uperit indulgētia polz.
- xxi De his q̄ eos q̄ p̄manēt i catho (licentēlica fide etiā si pessime vixerint: et ob hoc vxi meruerint: tū p̄pter fidei sūdamētū saluādos esse definiunt.
- xxii De his q̄ purant ea crimia que inf̄ elemosynarū opa cōmittunt: ad dāna actionis iudiciū non vocari.
- xxiii Cōtra opionē eoz q̄ dicūt nec diaboli nec hoīm maloz p̄petua futura suplicia.
- xxiiii Cōtra eoz sensū q̄ in iudicio (p̄licia dei oībus reis p̄pter sanctoz p̄ces putant esse p̄cendum.
- xxv An hi q̄ inter hereticos baptizati sūt et deteriores postea male viuēdo facti sūt: vel hi q̄ ap̄ catholicos renati ad hereses aut scismata trāsierūt: vel hi q̄ a catholicis apud q̄s renati sūt nō recedētes crimiose viuere p̄stiterūt possint p̄uilegio sacramētoz remissionem eterni sperare suplicij.
- xxvi Quid sit in fundamento h̄fe xpm̄ et q̄bus spondeat sal⁹ q̄si p̄ ignis v̄sturā.
- xxvii Cōtra eoz p̄suasiōē qui putāt sibi nō ob futura pctā: in quibus cum elemosynas facerent p̄stiterunt.